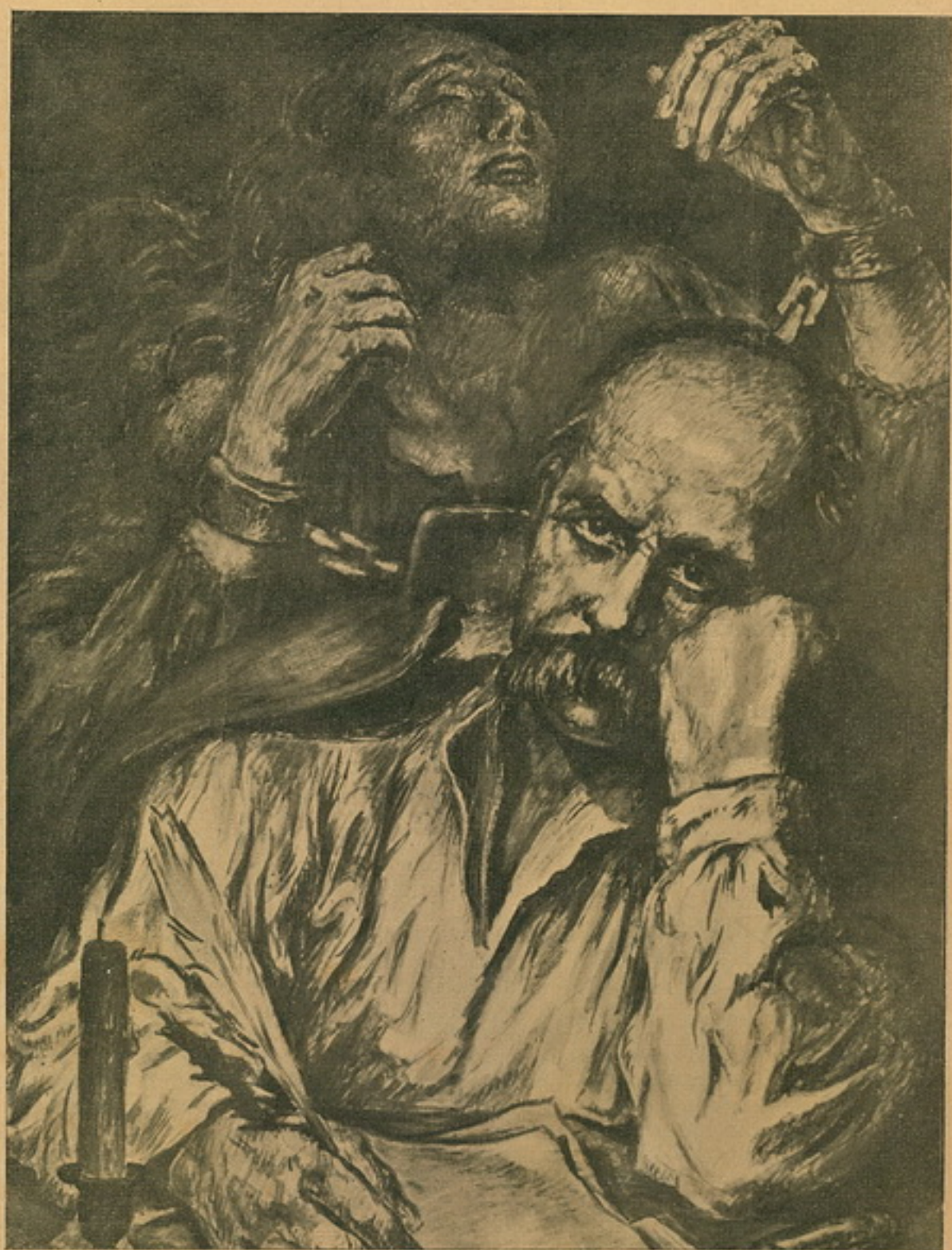
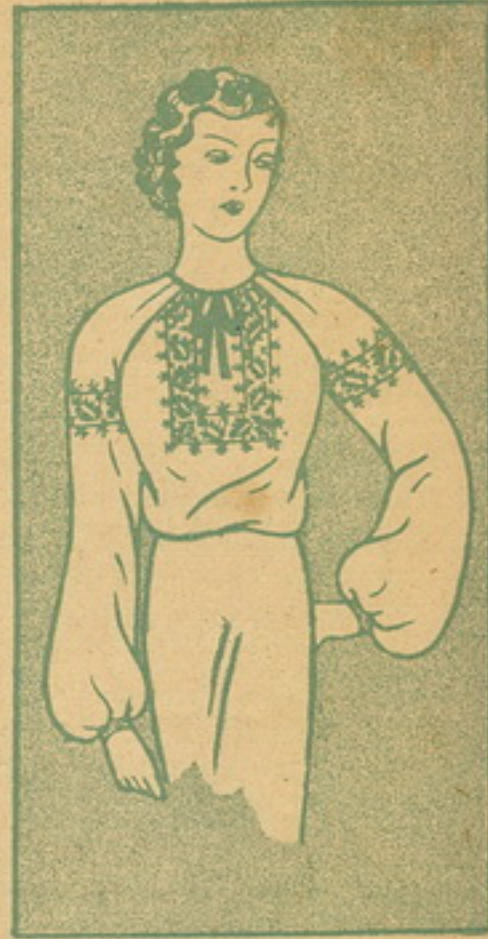

НОВА ХАМПА

Ч. 5

1938

РОСКІШНІ ВИШИВАНІ БЛЮЗКИ

попелінові
маркізетові
шовкові

у ціні від 12.— до 24.— зл.

У К Р А М Н И Ц І У. Н. М. Л н В І В, у л. К о с т ю ш к и 1.

Безплатний додаток 1938 р.

I. КУПОН

на „Форму для всіх”

Ч. форми

Предмет

Величина

Ім'я і назвище передплатниці:

Точна адреса

МАТЕРІЯЛИ ДО ВИШИВАННЯ ЦЕРКОВНИХ РИЗІВ
на складі в крамниці

„УКР. НАР. МИСТЕЦТВО”, ЛЬВІВ, КОСТЮШКИ 1.

- Ч. 1. Канвове полотно „Панама” шир. на 160 см.,
краєве, в красках білій, кремовій і пі-
сковій ціна зл. 8.—
- Ч. 2. Канвове полотно „Ліон” шир. на 160 см.,
краєве, в красках білій, кремовій і пі-
сковій ціна зл. 8.50
- Ч. 3. Канвове полотно „Панама” шир. 160 см.,
заграничне, в красках білій, кремовій
і пісковій ціна зл. 9.—
- Ч. 4. Канвове полотно „Массо”, півшовкове,
краска кремова, шир. 160 см. ціна зл. 10.50
- Ч. 5. Канвове полотно шовкове шир. 160 см.,
краска біла і кремова ціна зл. 12.—
- Ч. 6. Льняне полотно на обриси церковні, шир.
150 см., ціна зл. 4.70, 5.60, 6.50, 9.75 за м.
- Ч. 7. Льняне полотно на хоругви шир. 150 см.,
ціна зл. 9.75
- Ч. 8. Чисто льняна веба на стихарі, загранична,
шир. 180 см., ціна зл. 13.50

„НОВА ХАТА“

ДВОТИЖНЕВИК

Передплату і замовлення приймає:

Адміністрація: Львів,
улиця Ходкевича ч. 9.
Крамниця „У. Н. М.“:
Львів, ул. Косцюшки 1.
Телефон 294-73

Ціна числа 80 сотиків.

Передплата в краю:

річна 16 зл.
піврічна 8.50 зл.
чвертьрічна 4.50 зл.

Передплата в Ч. С. Р.:

річна 80 Кч.
піврічна 40 Кч.
чвертьрічна 20 Кч.

Передплата в Румунії:

річна 500 леїв.
піврічна 250 леїв.
чвертьрічна 130 леїв.

Передплату й замовлення на
Буковині приймає:

Книгарня „Базар“

Чернівці, str. Andrei Saguna 2

Передплата в Америці й Канаді:

річна 3 дол.
піврічна 1.50 дол.
чвертьрічна 75 центів.

Передплату й замовлення
приймає:

Mrs. G. Gallan
1134 Atwood Rd
Philadelphia Pa. U. S. A.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Рукописи просимо присилати
читко переписані на одній стороні
паперу. Надісланих рукописів редакція не звертає і в тій справі не
листується.

З М І С Т:

СТ. СІРОПОЛКО: К. Толстая-Юнге.

До дискусії
Серед наших письменників
М. ОМЕЛЬЧЕНКО: М. Божук-Штефуцова

УНА: Чи ми справді не вміємо ба-
витись?

Н. ГАВРИХ: Приняття
На чому можна заощадити
Некулінарні приписи

О. БЕРЕЖНИЦЬКА - БУДЗОВА:

Городниче наряддя
Форми для всіх
Рецензії

З нашого досвіду
Модний порадиш
Як приймати гостей
Трохи сміху...

Приписи

Л. БУРАЧИНСЬКА: В чотирокут-
нику смерті

ІЛЮСТРАЦІЇ:

К. Юнге, Т. Шевченко: Дві дівчи-
ні. Т. Шевченко: Криниця. О.
Ржепечка. Показ накриття сто-
лів (2 іл.). Городниче наряддя
(2 іл.).

Рисунок на окладинці кисти Алли
Лисянської.

Нові книжки

Taras Schewtschenko, der ukraini-
sche Nationaldichter. Berlin 1937.
Накладом Т-ва Прихильників Укр.
Нар. Інституту в Берліні. Ст. 70.

Щойно минулого року заноту-
вали ми англійське видання про Та-
раса Шевченка. А вже рік опісля
появилася подібна публікація у ні-
мецькій мові.

Вона різниться від попередньої
не тільки мовою. Але й тим, що
приносить збірку віршів і листів
поета в гарному німецькому пере-
кладі.

На зміст книжечки зложились
статті д-ра Карла Маєра, профе-
сора з Кенігсбергу, д-ра Густава
Шпехта з Берліна та д-ра Зенона
Кузеля, професора Укр. Наук. Ін-
ституту в Берліні. Кожний із уче-
них обговорив іншу рису Шевчен-
кової особистості. Д-р Маєр зя-
сував підложжя, що на ньому ви-
ріс Шевченко. Спинився на україн-
сько-російському антагонізмі та як
він відбивається у Шевченковій
творчості. Д-р Шпехт порівнює
Шевченка з рядом інших поетів
світової літератури. Його стано-
вище так тісно зв'язане з долею
власного народу, що він являється
його символом. Д-р Зенон Кузеля
з'ясовує появу Шевченка на тлі
його сучасників.

Hanna Kutschabsky: Im Geheim-
zeichen der Otamane. Roman. Junge
Generation Verlag, Berlin 1936. Ст.
300.

Нещодавно занотували ми ні-
мецьку повість Г. Койца про Укра-
їну. А тут уже появилася друга.

Явище безумовно радісне. Бо
популяризація нашої справи при
помочі чужої літератури досі не-
використана. А має безмежно ба-
гато виглядів.

Повість Ганни Кучабської має
одну велику прикмету: що її писа-
ла українка.

Це справді прикмета. Бо вона
не лише добре знає терен і людей,
але також чуттєво зв'язана в сере-
довищем повісти. Українська пар-
тизанка в 1920 р. змальована тут
широко. Авторка виводить різні
типи наших отаманів, від порив-
частого Трєпета аж до авантюр-
ного Козиря. Над усім цим видні-
ється постать таємничого „сотни-
ка“, що неначе дух поневоленої
України, окрилює весь визвольний
рух. Але все це лише постаті тла.
Головну роль грає хлопчик Міша,
що блукає між одним повстанчим
законом і другим, розносить в'їстки
й доручення, а в суті річ шукає
свої пропаші сестрички. Оцеї
Міша, що „мірить гостинці“ своїми
малими ноженятами, пізнає багато
людей. Його щире дитяче чуття,
що живо сприймає всі повстанчі
успіхи й невдачі, зворушує кожно-
го читача — а чужинця зокрема.
Цією наївною теплотою навіяна
ціла книжка. Акція йде жваво,
а навіть напружливо. Отже є
всі вимоги, що їх ставить чужин-
ний читач до книжки з іншого се-
редовища: вона не нудить, зацікав-
лює й зворушує.

Але й поза цією прикметою
книжка вартісна. Можна сказати,
що в українській мові не маємо так
суцільно написаної повісти з виз-
вольної війни. Композиційно вона
бездоганна: пошуки за сестрою це
внутрішній вузол, що зростається
в одно з долею повстанців. Психо-
логічно вона правда, не так добре
опрацьована. Хотілось би може ви-
разніше бачити постать сотника та
його роботи. Але це може прида-
вило б малу постать Міші, що ви-
ражається чуттєво й безпосередно.

Невідомо чи авторка працюва-
тиме далі в чужій мові, що її — до
речі кажучи — опановує бездо-
ганно. Воно побажане, коли зважи-
ти, як добре вміє підійти під пси-
хіку чужинного читача. Та водно-
час варто перекладати її й на укра-
їнську мову. Її книжки будуть для
українського читача милою й ціка-
вою лектурою.

Л. Б.

Ст. Сірополко

Катерина Толстая-Юнге та її спогади про Т. Шевченка

(З нагоди 25-ліття смерті К. Юнге).

2. лютого ц. р. минуло 25 років від смерті Катерини Юнге, доньки графів Федора та Настасії Толстих, що, за признанням самого Тараса Шевченка*), найбільше прислужилася його визволенню з тяжкого заслання.

Катерина Толстая (по чоловікові Юнге) була п'ятнадцятилітньою панночкою, коли вперше зустріла в домі своїх батьків Т. Шевченка, і з того часу завязалась між ними щира приязнь, між іншим, на ґрунті малярства.

Двадцятьдва роки після смерті Т. Шевченка К. Юнге надрукувала в російському журналі „Вістник Європи“ надзвичайно теплі спогади про Т. Шевченка, Миколу Костомарова**) і багатьох визначних учених і письменників що були частинами гостями в домі її батьків. Згодом спогади К. Юнге вийшли окремою книжкою під назвою „Воспоминання 1843—1863“ (Книгоиздательство „Сфинкс“ XV+1 п. + 488 стор.) Рік і місце видання не подано.

Тут я маю намір подати в своєму перекладі на українську мову ті місця з „Воспоминання“ К. Юнге, де мова йде про Т. Шевченка, щоб у той спосіб вшанувати її пам'ять з нагоди 25-ліття її смерті, а разом із тим, з нагоди Шевченкових днів, уможливити українському громадянству докладно познайомитися із спогадами К. Юнге про Т. Шевченка.

Але раніш дозволю собі навести тут декілька даних із біографії К. Юнге.

К. Юнге народилась 24. листопада ст. ст. 1843 р. в Петербурзі. Мабуть, від свого батька, що був славним різьбарем і малярем, К. Юнге переняла здібності до малярства, якому й присвятила все своє життя. Особливо славились її

малюнки на фарфорі та тканині. 1882 р. К. Юнге відкрила у Києві курси декоративного мистецтва разом із підготовчими класами малювання та керувала ними до 1887

некролозі про К. Юнге (в ч. 18. газети „Русскія Вѣдомости“ за 1913 р.) вказав на те, що розмови з нею були правдивою насолодою для людей різноманітних спеціальностей,

Катерина Толстая-Юнге.

р., а потім переїхала до Москви, де була професоркою малювання в Строганівській школі прикладного малярства. Живучи в Москві, К. Юнге була в дружніх зносинах з декількома визначними українцями, як, напр., професором московського університету Миколою Стороженком, бібліотекарем московської школи малярства та різьбарства Олексом Новицьким (пізніше член Всеукраїнської Академії Наук в Києві) і ін. Саме О. Новицький в

чим власне й пояснюється те, що кожний, хто випадково познайомився з К. Юнге, ставав постійним її відвідувачем і щирим прихильником.

Ще молодою панночкою К. Юнге визначались різносторонніми талантами, теплотою серця та веселою вдачею, а тому не диво, що її друзями ставали нерідко люди, значно старші за неї віком, як це було з Т. Шевченком, М. Костомаровим та іншими.

*) Див. „Дневник“ Т. Шевченка; запис 13. червня 1857 р.

**) Про М. Костомарова К. Юнге вмістила свої спогади також у журналі „Кієвская Старина“, 1890 р., ч. 1.

„Давно в родині нашій, — так починає К. Юнге свої спогади про Т. Шевченка, — говорили про Шевченка. Його гірка доля хвилювала навіть нас, дітей. За допомогою М. О. Осипова*) моя мати навязала з поетом анонімне листування. Коли Олександр II став царювати, батько мій подбав про те, щоб виклопотати прощення поетові й мистцеві-академістові, але цар власноручно викреслив Шевченкове ім'я зі списку політичних злочинців, що їм мала бути оголошена амністія. „Його не можу простити, — так, кажуть, цар при цьому промовив, — бо він образив мою матір“. Все ж батько подав прохання цареві. За деякий час мати моя дістала лист від Шевченка**).

Вся родина Толстих жила думкою, чи буде звільнений Шевченко, чи ні.

Офіційний папір прийшов десь о годині одинадцятій вечора. Ми, діти, уже спали. Нараз тітка будить нас. „Що таке?“ — викрикуємо ми. — „Радість! радість!“... За одну хвилину готові біжимо ми в залу, впадаємо в обійми матері та Миколи Осиповича, що підкидає нас вгору... Всі в один голос кричать: „Звільнений! Звільнений! Шевченко звільнений!“ Сують нам якийсь папірець. Батько притягує нас до себе, обличчя у нього світле й радісне. Розлягся по залі вистріл, — то відкрили пляшку шампаня, і ми з сестрою ніби тільки тепер пробудилися, починаємо кричати з радости та крутитися по залі.

Мати негайно надіслала Шевченкові щасливу вістку і дістала від нього радісний лист*).

У серпні 1857 р. Шевченко вийшов із Новопетровської кріпости, але змушений був затриматися в Нижнім Новгороді, чекаючи дозволу на візд до Петербургу. Графиня Толстая дізналась про те, що Шевченко опинився в Нижнім Новгороді без грошей. Щоб здобути для нього кошти, гр. Толстая влаштувала у себе театральну виставу, що відбулася, за спогадами К. Юнге, 13. квітня 1857 р.

„Великою подією в моєму житті був приїзд Шевченка, нашого

*) Микола Осипович Осипів — товариш Т. Шевченка, був своєю людиною у графів Толстих.

**) К. Юнге наводить далі лист Т. Шевченка до графині Н. Толстої з дня 22. квітня 1856 р.

*) Далі К. Юнге наводить лист Т. Шевченка до гр. Н. Толстої з дня 9. січня 1857 р.

довгожданого Тараса Григоровича. Батько, здається, поїхав на двірці зустрічати його, а ми дома з завмиранням серця чекали, дивлячись у вікно, і, як звичайно буває, прогавили, так що вигук когось: „приїхали!“ заскочив нас несподівано. Ми не встигли вибігти назустріч, як Тарас Григорович уже увійшов у залу. Середнього росту, скорше огрядний, ніж худий, з широкою бородою, з добрими повними сліз очима, він простяг до нас свої обійми. Всі ми були під впливом такої повної, такої світлої, зворушливої радості! Всі обіймалися, плакали, сміялись, а він міг тільки повторяти: „Серденьта мої! Друзі мої!“ і міцно пригортав нас до свого серця*).

За декілька днів у нас був обід на пошану Шевченка. На тому обіді були присутні, крім наших спільних друзів, ще багато його земляків-українців, між іншим і Марко Вовчок. Говорилося багато чудових і зворушливих промов, говорив і мій батько. Шевченко був так зворушений, що від сліз не міг кінчити своєї промови, але це шанування не могло стерти враження тієї першої зустрічі, поривчастої, радісної, любовної, яка звязала нас тривкою, нерозривною приязню.

Т. Г. Шевченко був, як дитина, доброї душі, привітний, довірливий; кожна дрібничка його тішила; кожний м.г. обдурити і експлуатувати його. Не дивлячись на все зло, на всю несправедливість, що їх зазнав він у своєму мученицькому житті, віра його в людей і в добро не захиталась; ні краплини злосливости не зродилося в його грудях. Він багато разів казав нам: „Я тепер щасливий, що усім і все простив! За все, що я витерпів, тепер винагороджений“.

Великий поет що дав дитині ім'я друга, коли ходили з ним по Василівському острові, шукаючи за красою природи та знаходячи її в зломаній галузці, у відблиску зорі, — хто з нас був молодший душею?

*) К. Юнге допустилась тут одної фактичної неточності: Т. Шевченко, як видно з його „Дневника“, приїхав до Петербургу 27. березня 1858 р. і просто з двірця поїхав на квартиру свого приятеля Михайла Лазаревського, і тільки на другий день о 6. год. вечора поїхав до гр. Толстих. Про свою зустріч із гр. Толстими Т. Шевченко у „Дневнику“ записав так: „Більш сердечно й радісно не зустрічав мене ніхто, і я нікого“. Очевидно, К. Юнге у своїх спогадах і описала саме цю свою першу зустріч з Т. Шевченком, що відбулася в домі П. батьків 28. березня 1858 р.

Влетить, бувало, до нас Тарас: „Серденько, беріть олівець, ідемо“. — „Куди саме?“ — „Та я тут дерево знайшов, та ще яке дерево!“ — „Господи, де це таке чудо!“ — „Недалеко, на Середньому проспекті. Та ну-бо йдемо скорше!“ — І ми навстоячки зарисовували у свої альбоми „дерево на Середньому проспекті“.

Прийдемо ми додому, забере-мось на жовтий диван, у напівтемній залі, і поллються його запальні промови. Із слізми у голосі повір-яв він мені свою тугу за батьківщиною, рисував широкий Дніпро з його віковичними вербами, з легкою душогубкою, що пливе по його старезних хвилях; змальовував проміння вечірнього сонця, що золотить уквітчаний зеленню Київ, вечірній присмерк, що легким серпанком оповивав українські ночі: срібло над сонною річкою, тиша, завмирання... і враз тьохкання солов'я, іще й іще... і несеться чудовий концерт по широкому просторі... „От де б пожити нам з вами, серденько!“ Довелось мені потім пожити там і бачити любу йому Україну, але не було зо мною його, дорогого нашого Тараса Григоровича.

З найменням Шевченка, крім гідного його друга Щепкіна*), що з ним ми проводили незабутні вечори, повстає в моїй пам'яті образ африканського трагіка Айра Ольдриджа, що вніс свою частку поезії й теплоти у наш заприязнений гурток. Він приїхав до Петербургу взимку 1858 р... Це була щира, добра, безжурна, довірлива і любляча дитина. Ольдридж своєю вдачею був дуже подібний до Шевченка, що з ним він близько зійшовся. Бувало, увійде Ольдридж своєю швидкою, енергійною ходою і одразу запитає: „А артист?“ — Так називав він Шевченка, бо кожна спроба його вимовити Шевченкове ім'я кінчалась на тому, що Ольдридж, заходячись сміхом над своїм даремним зусиллям, повторяв: „О, ці російські імення!“ Ми посилали за Тарасом Григоровичем. „Артист“ з'являвся. Крім подібності характеру, у цих двох осіб було багато спільного, що викликало глибоке співчуття одного до одного: один замолоду був кріпаком, другий належав до погорджуваної раси; і той, і другий зазнали в житті багато прикрого й образливого, обидва гаряче любили свій знешасливлений на-рід... Особливо пам'ятні мені сеан-

*) Михайло Щепкін, славний актор, був приятелем Т. Шевченка.

си в майстерні Шевченка, коли він малював портрет трагіка*).

Без нас із сестрою їм не можна було обійтися, насамперед тому, що як не була промовиста їхня міміка, але все ж могла бути потреба в поясняльному слові; подруге, — і це головне, тому, що нас тяжко було позбутися, коли б того й бажали вони. Ми з сестрою мостилися з ногами на турецькому дивані, Ольдридж сідав на стілець проти Шевченка, і починався сеанс. Декілька хвилин чутно було лише скрип олівця об папір, але хіба міг Ольдридж всидіти на місці? Він починав рухатися, ми кричали йому, щоб сидів спокійно; він кривив гримасу, — ми не могли здержатись від сміху. Шевченко сердито припиняв роботу. Ольдридж приймав сполохане обличчя і знов сидів деякий час нерухомо. — „Можна співати?“ — питав він нараз. — „Та цур йому, нехай собі співає!“ Починалась зворушлива, тужлива муринська мелодія, що поволі переходила в більш живий темп і кінчалася несамопитим джигом, що його витанцював Ольдридж посеред майстерні. Після того Ольдридж показував нам цілі комічні побутові сцени (він був чудовим коміком). Тарас Григорович захоплювався його веселістю і співав йому українські пісні; завязувалась розмова про типичні риси різних народів, про подібність народніх переказів і т. д.“.

Тарас Шевченко: Дві дівчини.

* Портрет цей знаходиться в Третьяковській Галерії в Москві.

Тарас Шевченко: Криниця.

„Як тільки Костомаров приїхав до Петербургу, ми, зрозуміла річ, побажали познайомитися з ним. Виявилось, що це не так то легко: Микола Іванович рішуче відмовився знайомитися з „графами“. — „Але це нічого, — сказав Шевченко, — нехай собі кирпу гне, а ми його піймаємо. Поїдьмо до Публічної Бібліотеки, він там щодня займається, там я вас з ним і познайомлю. Не бійсь, сам до вас запроситься“. Так і зробили. Від того часу Костомаров почав бувати у нас, за рідким винятком, щодня...

Новий рік зустрічали у нас. Гостей майже нікого не було, і ми провели час особливо затишно й приємно. Памятаю, що Шевченко, як ми висловлювались, „трохи підгуляв“. Тоді він бував дуже жвавий і обов'язково починав будьякий спір із Миколою Івановичем. Я попала в захоплення: безмірна спокійність одного і гарячість другого виявляли контраст незвичайно комічний. Шевченко схоплювався за стільця, бігав по кімнаті, а Костомаров цілком спокійно говорив: „Ні, почекай, — скажи, відкіль ти це береш? З яких джерел? Ти, Тарасе, нісенітницю мелеш, а я тобі говорю речі, доказані в тих книжках, що з них ти тільки міг черпати“. — „Та Боже ж мій милий, що мені з твоїх джерел!.. Брешеш ти, та й годі!“ Вони були такі близькі між собою, що про них власне можна було сказати: милі лаються, тільки бавляться.

Одного разу якось Тарас Григорович розказував нам: „Приходжу

я вчора до Костомарова, він сам відчиняє мені двері: — „Чорти, каже, тебе принесли перешкоджувати мені займатися“. — „Та мені, кажу, тебе не дуже й потрібно, я зовсім не до тебе прийшов, до твого Хоми. Хочу передати поклін твоїй матері, а до тебе й діла у мене нема“. І що ж? Після такої зустрічі ми з ним просиділи до ночі. Я хочу відійти, а він не пускає“.

М. Костомаров сповістив К. Юнге, що в той час перебувала в Дрездені, про смерть Т. Шевченка ось яким листом (лист датовано 2. березня 1861. р.):

„Я тепер стаю вісником печальної події, Катерино Федорівно! 26. лютого о 5.30 год. ранку помер наш поет Т. Шевченко. Вже біля двох місяців тому зясувалось для нього, що тиснення в грудях, на яке він жалівся ще літком, це водянка. Тиждень тому здавалось йому, що почуває себе краще, і навіть купив собі годинник, — а його раніш ніколи в своєму житті не мав. У суботу 25. лютого йому стало погано, під вечір полегшало. Ранком почув себе добре, напивсь чаю, зійшов згори до своєї майстерні, щоб працювати, але упав: віддав Богові душу. Відправили похорон в Академічній церкві, де був я вперше після того радісного ранку, що його ми разом провели колись на Великдень. Декілька промов, виголошених українською, російською і польською мовою, свідчили про значіння, що Шевченко придбав у всіх трьох сполученнях під російською

державою словянських народів. Особливо гарна була промова польська, що віддавала справедливість тій ненависті українців до поляків, яка прозирає в творах Шевченка. Шкода, що з академіків ніхто не промовив про нього, як про товариша і маляра, ніби-то він і не був ним. Залишився лише поет. Та й взагалі Академія неначе була до нього холодна. Я не бачив знайомих облич академічного світу, що їх зустрічав колись у вас дома. Навіть великого творця новгородського пам'ятника, Микешина я там не помітив. Заге університет виявив до нього (Шевченка) надзвичайне й несподіване співчуття. Аудиторії тоді були майже пусті. Труну Тараса несли студенти до самого смоленського кладовища, так що можна було думати, що ховають університетського професора, а не артиста-маляра. Українці мають намір перевезти його згодом на Україну. Вічна пам'ять поетові-страждальникові, що придбав собі невмирущий вінець слави тяжким горем. (Далі йдуть три нерозбірні слова). Уживання руму в багатирських розмірах звело його в могилу. Лікарі, що брали участь у консіліумі перед його смертю, однодушно запевняють, що одна ця слабкість могла знищити таку героїчно збудовану натуру. Інакше він, що пе-

рем'т стільки лиха, що пережив стільки злиднів і зневаг, дожив би до глибокої старости. Я жалкую, що той проклятуший рум був причиною єдиної в житті нашому незгоди в той пам'ятний день, коли Тарас удавав у лицях на набережній Ваську Буслаєва, новгородського удалця. Ми помирились, або краще сказати, зійшлись без вияснення непорозуміння. Але рум не залишено. Восені, зійшовшись із Якушкіним*), Тарас пив чарки заповітні, як відро завбільшки, говорячи гіперболічною сучасною мовою.

„Моя тітка, Катерина, — так кінчає К. Юнге свої спогади про Т. Шевченка, — також докладно описала смерть і похорон Шевченка. Вона говорила про ті огірчення, що прискорили смерть. Огірчення ті, що внаслідок їх він, як каже тітка, і запив, причинила йому історія із славнозвісною Ликерсю. Вона була покоївкою в знайомому Шевченкові домі, — молода, здорова хохлушка. Захоплений мрійник сплів собі цілу поему на грубій канві: просту дівку він, своєю поетичною уявою, перетворив у чисту, безпосередню представницю українського народу, з яким він прагнув злитися, який хотів сполучити з інтелігенцією. У

*) Павло Якушкін, російський етнограф, був приятелем Т. Шевченка.

тій дівчині він бачив і запоруку іділічного особистого, довгожданного щастя. Тітка і друзі попереджали його, але він не слухав, не вбив, і Ликера стала його нареченою. Тарас Григорович прохав тітку, щоб вона у себе примістила Ликеру до шлюбу, але вона, знаючи ту дівчину та передбачаючи всьому тому злий кінець, не погодилась, проте допомогла нареченій знайти помешкання і влаштуватись там. Шевченко щодня бував у неї, але ніколи не залишався у неї пізніш дев'яти годин вечора, щоб не компрометувати дівчини, яку поважав і так високо ставив. І нараз світлим надіям поетам брутально покладено кінець: він застав Ликеру на місці злочину з льокаєм. Коли вона побачила, що полагодити тієї справи вже не можна, нахабно відповіла: „Невже я пішла б за тебе, такого старого та поганого, як би не дарунки та не бажання стати панєю!“ У занадто глибоке болото упав він із тієї височини, куди занесли його орлині крила! Цього не міг він перенести — і запив... Тітка кінчила свій лист: „ще щастя, що він перед смертю знав про визволення кріпаків, хоч воно і не було проголошене, але він знав, що буде“. Гірко плакали ми по нашому бідному дорогому Тарасові“.

До дискусії

Доля ніколи не була для нас ласкава. Як на глум дала нам багаті, родючі землі, вкрасила їх лісистою горами, смугою моря, перетикала лентами рік і... пустила на нас заздрих сусідів.

І сьогодні діти України — може найкращі скитаються по чужих країнах.

Трудно самотній, молодій людині, відкиненій на сотні кілометрів від рідного краю, заспокоїти тугу за сердешним словом, дрібною теплом, щоб огріти зледоватіле серце? Чи не цим виправдати нам легководущі подружжя — там далеко — наших інтелігентних дівчат з постерунковими, чи громадськими писарями?

А чи вина не є за нами, тими, що остали в краю? Чому в чужий світ, у безнадійні мазурські п'ски

пускаємо молодь саму? Вони йдуть туди ради куска хліба. А чейже в кожній родині знайдеться хтось, що міг би провести, налагодити товариське життя, господарку, перебути перші найтяжчі місяці з ними.

Мусимо відновити давні традиції товариського життя. Відновім традицію безпретенсійних, веселих, передвоєнних забав по Бесідах, Народніх Домах, де гулялося до рана у дешевих батистових суконках. Чи нинішнім скрутним часом не підходили б саме під лад „п'кніки“, коли то мами складали на перекуску „полумиски“, щоб їх діти дешевим коштом весело забавились?

„Одна з багатьох“ писала про „пачки“, що нікого до себе не допускають. А воно повинно бути саме обов'язком таких гуртків пригорнути, загригти заточенця.

Коли не дамо молоді нагоди зійтись і пізнатися, мусимо дуже обережно осуджувати їх подружжя з чужими. Тільки дуже сильні характери можуть устоятись у боротьбі з життям; людина, а ще молода, як

квіт пнеться до тепла і світла, а коли не бачить правдивого сонця, гріється коло штучного. Е. К.

Працюю вже кілька літ на заточенні й досі я незаміжня. Мала я нагоду обсервувати мішані подружжя й дійшла до переконання, що людина така затрачує свою мову, свою народність, стає чужою між своїми й для своїх.

Однак більше оправданою й зрозумілою річчю вважаю, коли заточенка повинчається з чужинцем, ніж коли мужчина, що має лекшу змогу знайти собі дружину між нашими дівчатами, оминає її, шукаючи щастя між чужими.

Щоб така актуальна справа подруж заточенців, порушена в „Новій Хаті“, набрала реальних прикмет, пропоную зїзд всіх заточенок й заточенців під час вакацій у Львові. Відтак спільну прогулянку на Гуцульщину. Довше перебування з собою, спільне переживання, довели б до реалізації такого важного питання. Заточенка.

*) Цими двома голосами закінчуємо дискусію про подружжя заточенців. Хоча є ще в нашій теці кілька відповідей та їх зміст покривається з тими, що вже поміщені. Наші висновки з дискусії подамо в черговому числі.

СЕРЕД НАШИХ ПИСЬМЕННИЦЬ.

Відповідь Олені Ржепецької на нашу анкету передаємо у формі гутірки. Від її „Вічного Полум'я" вже минуло sporo часу. Хочеться почути, чи не підготувала письменниця знову щось нового?

Ірина Вільде не відгукнулася на наші запити, а на відповідь Софії Яблонської. Чи це не цікаво? Почути думку двох наших письменниць про таку важку справу! Може зацікавить вона й інших представниць нашого письменства?

Олена Ржепецька, Варшава

Пані Олена „впадає" щороку на кілька днів до Львова. Все переїздом у наші гори, або якесь купелище. Відвідує наших лікарів, бо хоч живе в Варшаві, то до наших має особливе довіря.

Її біла голова вже добре нам відома. Та жвава весела вдача, що некаже кепкує з тих білих кучерів. Невтомно працює думка, жваво пливе нитка розмови з нею.

— Над чим тепер працюю? Саме докінчую оповідання „Гук". Це назва взята з косівського водопадку, знаєте? Переходи молодого хлопця підчас війни. Але вже крутяться по голові інші сюжети. Маю їх стільки! Кожна подорож, кожна прогулянка приносить усе нові й нові. От тепер їду на Волинь, що мені особливо близька. Хіба пам'ятаєте моє оповідання „Над берегами Гориня"? Саме в ті околиці вибираюсь.

Знаю, що письменниця особливо радо відвідує Гуцульщину. Питаюсь чи не їде звідти.

— Ні, тільки що вертаюсь із Глинян. Чому саме з Глинян, дивуетесь? Гостювала там у милої при-

ятельки. Та часу не марнувала! Знаєте як? Ходила до суду. Справді! На різні розправи. Особливо селянські. Бо властиво не знаю галицького селянина. А в суді бачимо селянську душу навиворіть. Всі спори за межу, за спадщину, за „аліменти", всі клопоти селянського життя розгортають тут „на сиво".

Питаюсь про пляни письменниці.

— Мрію тепер про драму. Маячать мені різні постаті нашої бувальщини. Спершу захопилась було Галишкою Острозкою, та коли зясувала собі, яка це була пасивна істота — лише знаряддя в ворожих руках — закинула думку. Маю іншу на приміті.

Письменниця жаліється, що її галицька публіка не розуміє.

— Життя не вільно тут малювати, як воно дійсно є. Про те не випадає писати, а інше знов може не подобатись. А життя не питає, тільки лізе на очі всіми своїми справами. Чи не краще було б насвітлювати все?

Питаюсь ще про спосіб писання.

— Пишу скоро. Коли тема мене

Олена Ржепецька у Підлютому.

захопить, не можу визволитись від неї, доки не вилию її на папір. І це теж не сміє довго тривати, бо мене знеохотить. Не дбаю про жанр. Не вмію сказати собі: маю написати повість, чи новелю. Ні! Пишу, як цього тема вимагає. Л. Б.

Отвертий лист до Софії Яблонської-Удінової

Мила пані Софіє!

Коли б я не вчинила була одного насилья на своїй натурі, не погамувала була себе й зараз відписала була на Вашу відповідь на анкету в „Н. Х.", то поперше, з огляду на Вас ніякий журнал не помістив би мені її а якби знайшлись якісь Ваші „вороги", що помістили б її, то ми з Вами, хоч так мало знайомі, осталися б хіба до віку непримирними ворогами.

З цього, хіба прочуваєте, як схвилювала була мене Ваша відповідь. Мене особисто? Ох, ні! Як жінку? Трохи. Як ту, що займається літературою? Так, найбільше. Цю майже образила.

Але досить цих вступів. Ото ж, пані Софіє, опишете нам із Китаю, яка Ви примірна господиня і дружина. Головне дружина. Як дбаєте про „настрій" у хаті, як піклуєтесь тим, щоб Ваш чоловік мав у пору обід і приємну родинну „атмосферу". І з питомою Вам милою усміш-

кою признаєтесь, що це стається коштом Вашої літературної праці, бо ж Ви не можете дозволити, щоб Ваш чоловік аж „відчував" те, що в нього жінка письменниця.

Гаразд. Кожне століття світило прикладами про примірних, ідеальних дружин. Чому ж наше не має їх мати? Але уявіть собі, що справи представляються віце верза. Уявіть собі, що Ви є дружиною славного маляра, чи письменника. Знаєте, що Ви є дружиною славного маляра, чи письменника. Знаєте, що тоді вимагав би від Вас Ваш чоловік і весь загал? Ви мусіли б ради розвою його таланту зректися свого особистого життя, мусіли б зійти в тінь і жити тільки відблиском його слави. Ба що більше! Коли б Ви хотіли заперестувати проти цього, то Вас зараз признали б за „негідну" дружину для того талановитого чоловіка, а його за співчуттям називали б „нешасним у родині співжитті". Ви й Ваші діти

мусіли б ходити на пальцях тоді, як він творить, уступатись йому з дороги тоді, коли він хоче шукати „вражнь".

Так мужчини вміють вимагати! Ми жінки, навіть ті обдарені іскрою Божою, навіть ті „виїмкові", чи незвичайні, не вміємо сягнути по ролю тих що задля них жертвують. Ми хочемо завсіди тільки жертвуватись.

Ух, аж чую зо всіх сторін голоси:

Навіщо тоді така „вища душа" виходить заміж? Навіщо вяже світ чоловіків, що на її місце міг би собі знайти добру дружину? На це питання можна б відповісти питанням:

А навіщо женяться мужчини-артисти, малярі, музики, письменники? Звичайно, щоб жінка перебрала на себе всі їх буденні клопоти, а вони, щоб могли віддатись спокійно своїй творчій праці. З тих самих мотивів і жінка-мистець мо-

же хотіти вийти заміж. Нехай чоловік, оцей наш вірний друг, турбується тим всім, що могло б нас відірвати від нашої мистецької праці, нехай він старається створити нам таку атмосферу, так унормувати відносини, щоб ми могли працювати.

Кобилянська каже в одній своїй фантазії про жінку-артистку:

Миколая Божук-Штефуцова

Українське жіноцтво стратило молоду, талановиту письменницю, що недавно вмерла на Закарпатті. Згасла на варті для добра свого народу, працювала аж до останньої хвилини перед смертю, як учителька народної школи в Рахові.

Коли я збирала вірші закарпатських письменників, присвячені Т. Г. Масарикові, звернулася і до Миколая Божук-Штефуцовой, бо знала, що її вірш, присвячений Президенту-Визвольникові, був надрукований у часописі „Наш Рідний Край“ в Ужгороді. На свій лист і дістала я декілька її віршів і лист, що з нього витяги й приведу тут, замість некрологу...

„Народилася я в Малім Бичкові на Закарпатті 3. січня 1907. року. Батьки мої селяне-господарі. Закінчила учительський семінар в Ужгороді у 1928. році. Вчителюю при народній школі... На моє запитання, хто на неї мав вплив, відповіла:

„Найбільше враження зробили на мене своїми творами Тарас Шевченко, Леся Українка і Ольга Кобилянська. Почала я писати в 1924. році, вірші друкувала в дитячих часописах „Пчілка“ і „Наш Рідний Край“, однак і до нині найбільшою перешкодою являється брак відповідної преси в краю, де могла б я містити свої вірші, а це впливає до певної міри і знеохочує. Другою, не менше важною перешкодою являються — матеріальні обставини, що примушують мене боротись із ними, а на це витрачаю майже всю свою енергію, а до того ще й стан мого здоров'я підірваний... Таку трагедію переживала молода, талановита поетка, що була окрасою Закарпаття і вложила б цінні скарби до нашої культури.

Товариство „Просвіта“ видало в 1930. р. збірку віршів Миколая Божук, під наголовком „Поезія“. У збірці молода поетка звеличує красу природи рідного краю, весну і кохання, при чому взорується на народних піснях. М. Омельченко.

— Шкода було б цю артистично закроєну душу силою втискати у формат пересічних жіночих вдач.

Шкода Вас, Софіє, на те, щоб Ви власноручно готовили чоловікові обід, вишивали, садили цвіти. Маєте до цього досить китайців. Але от що... я свого чоловіка й синка ледве перевиховала в тім напрямі (не забувайте, що вони теж ата-

вістично обтяжені деякими поглядами на ролю мужчини в родині), що в них мама і жінка займається літературою, тому вони здебільша повинні не тільки самі про себе, але й про неї подбати, а Ви тимчасом своєю відповіддю зовсім збунтували мені їх. І що тепер буде?

Ваша Ірина Вільде.

Чи ми дійсно не вміємо бавитися?

„Нова Хата“ писала у січні про культуру товариського життя. А „Діло“ принесло майже рівночасно у жіночій сторінці питання: „Чи вміємо бавитися?“ „Культуви́ймо товари́ське життя“ — писала „Нова Хата“. — „Усміхніться“ звернулася п. Х. К. з спеціальним закликом до молоді. Наші читачки якось мовчки прийняли статтечку, зате „Діло“ містило ще: напіваображений голос оборонця молодих, відповів п. Х. К. та голос п. М. В. Д. — Пише при тім „Діло“, що має ще декілька голосів, надісланих переважно з педагогічних кіл.

Мій Боже! Що за явище? Оце пишуть про молоді переважно старші і не „як то бувало“ — нарікають, що вона надто „розбрикалась“, — а противно журяться, що вона сумна і не вміє бавитись. Це старші так, — а молоді? Одна її частина скаже, що тепер за важкі часи на те, щоб займатись такими справами. — Таких знайдете саме поміж тими найзавзятішими, що так захоплюються запорізьким гумором і силою козаків, які вміли сипати дотепами — завішені на гаку. Захоплюються, уважають це героїзмом, але самі не мають крихітки почуття гумору, а на тих, хто бавиться дивляться з погордою. Хоч у розмові признають, що бавитися можна.

Але це тільки одна частина молоді. Знайдете й інших. Таких, що мають зрозуміння, що треба забавитись, шукають розваги по вечірницях, але не вміють визволитись від своїх турбот. Боюся, чи турботи не переросли їх і чи не за слабі вони до того життя, що його несе нам хвиля. Бо часи важкі і треба бути дуже сильним, щоби подолати їх із сміхом.

Але є теж між молоддю такі, що хоч не оминають глибших і важчих сторінок життя, вміють сміятись і життєрадісний сміх не є їм чужий. Тільки на вечірній салі знайдете їх у меншості, бо їх поле молодечої розваги поза баловою салею. Ніде правди діти, як колись осередком молодечих розбавлених жартів була салея — тепер правдивим осередком — спортова площа, басен, чи лещатарські терени. Шукаєте молоде-

чого сміху? — Знайдете його на Соколі в таборах, знайдете на лещатарській прогульці, в лещатарській домівці у Славську. І не тільки сміх — знайдете теж дотеп і гумор.

Але... ніде правди діти, на балевій салі ця молодь змайоризована — „золотою“, змученою, що вміє усміхатись тільки іронічно і тією другою частиною молоді, що шукає сміху й радості, але не вміє їх знайти. Не вміє знайти, бо не може забути турбот. Але не вміє про них забути, бо не вміє з ніким навізати товариського контракту. Причина? На: уже стільки, що на великих вечірницях більшість собі чужа, а з „чужими“ так зразу повести оживлену розмову, це вже товариське мистецтво, штука, що її, кажучи по спортовому, треба „трениувати“. А це можна тільки на товариських сходинах у менших кружках. Тому то й „дансінги“ по клябах усе краще вдаються під оглядом гумору. Якось усі звикають до себе більше, отже й язик розв'язується.

Не без того, що теперішній танок зовсім інший чим давніше. Скільки рази на рік танцювали наші мами? А ми? Дансінг за дансінгом. Танок збуденнів, перестав бути таким романтичним. А сам танок і мейодія? Хіба не завважуєте, що салея при тангу і при вальсі інакше виглядає? Мейодія танга — якась істерично сумна! Сама собою гасить сміх. А вальчик, навіть найбільше „мольовий“ має в собі повно райдужних надій. Так як і молодь тих часів, коли вальс панував вперше, мала більше причин до райдужних надій, ніж сьогоднішня.

І тому думаю важко нинішній молоді сміятись. А коли сміється вона, то це є доказом її сили і відпорності на усі невзгоди. Треба вірити, що це тільки зовнішні обставини та брак товариського співжиття, товариської культури не дають усім молоді проявляти своєї життєрадості на вечірній салі. Треба вірити, що вона настільки відпорна, що навіть найтяжчим часам протиставляє свій сміх.

Уна.

ПОРОШОК ДО ПЕЧЕННЯ
ВАНІЛЕВИЙ ЦУКОР

САНІТА АДРІЯ
ФАБРИКА У КРАКОВІ

Наталка Гаврих

ПРИНЯТТЯ

Приняття можуть бути такі різноманітні, що трудно вичислити всі можливості. Але є певні засади, що їх ми самі створили, а радше життя з обставини серед яких живемо. І їх мусимо до певної міри триматися. Приняття можуть бути більше офіційні, де зібрані гості навіть не знаються. Це будуть всякого роду другі снідання, прим. по якимсь зїзді чи науковим конгресі і т. д. Дальше йдуть якісь урочисті обіди чи вечері з нагоди іменин. Поза тим ідуть всякого рода підвечірки, тепер такі модні чайні вечори чи пополуднева чорна кава, скромні другі снідання, но і буфети.

Перейдім по черзі всі можливості:

Прошене друге снідання.

Година 12—3, *lunch* це звичай англійський. В особній кімнаті, при переході до їдальні подаємо настійку, гарячі закуски, рідше канапки.

При столі: Зупа чиста в чашках — круглі палочки і т. д.

Vol-au-vent з горішком, бруксельскою, каліфорієм.

М'яса по англійськи: розбеф, бефштики, баранячий хребет, підлива, ярина, салата.

Легкий десерт: крем, суфлет, сирівка овочева, овочі. В сальоні чорна кава, $\frac{3}{4}$ чарки лікеру, або коняку раз.

Характеристика других снідань:

1. Чиста юшка, а може не бути. Мала скількість ярин, м'ясо темне, т. зв. перекуски яринні між зупою а другим, легкі десерти, чорна кава, лікер.

Стравосписи на прошене друге снідання:

1. Грінки з мозком, юшка помі-

дорова чиста, півфранцузькі палочки, яринний букет, розбеф з рушту в гарнітурі яринним, сирівка овочева в овочевих кошечках, чорна кава.

Стіл на друге снідання. Помаранчевий обрус. Накриття — кремовий фаянс із помаранчевою обідкою. По середині таця з різними канапками. Біля кожного накриття овочева салатка в видовбаній помаранчі.

2. Берц у чашках, круглі палочки з кмінком, *vol-au-vent* з яриною, філети на грінках, салата селерова, крем морелевий зо сметанкою, чорна кава, лікер.

Прощені обіди.

У нас година між 2—5, загралицею 7, в вечір. Обід у зіставленні не різниться від другого снідання, має лиш 2 м'яса, одно зимне, одно гаряче, одно темне, одно ясне. Приклади стравосписів:

Осінь, зима:

Сирівка з моркви, чорний хліб.

Яринна юшка на росолі підправлена жовтками, горошок птисьовий.

Риба в галареті, татарська підлива, французька салата.

Весна — літо.

Сирівка яринна — хліб.

Юшка шпарагова, грінки смажені.

Смажені курята, кульки з бульби (молода бульба), зелена салата.

Волова полядниця в півфранцузьким тісті, салерова салата в майонезі, бараболя по французьки смажена (фрідки).

Вечері.

Тут є вже досить велика різбіжність. Вечеря не рівна вечері. Прощена пишна вечеря не різниться від обіду. Модна т. зв. „бріджова“ вечеря мусить бути приготована наперед. Складається з малої скількості страв, переважно зимних. Пані дому може весь час бути з гістьми.

Приклади стравосписів:

Телятина в галареті з овочами, французька салата, хліб, чай, солодке печиво, овочі або сирівки овочеві.

Є тепер модний ще один спосіб подавання вечері це т. зв. стоячі вечері, дуже зближені до буфету.

Буфет більш толеранційна форма приняття, що дозволяє на різного роду відхили, приносить улегшення пані дому, дозволяє на довільне угруповання гостей.

Зберім у точках всі плюси модерного буфету:

1. Різноманітність накриття.
2. Різноманітність потрав.
3. Свобода для пані дому і спокій підчас побуту гостей.
4. Довільний вибір страв для гостей.

Із показу накриття стола:

Стіл для підвечірку. Столова плита гладка, оріхова. Під кожне накриття вишита сервета. Порцеляна з вишивковим узором із крамниці О. Ониська. На тарілках дрібні тісточки. Біля кожного накриття половинки грепл-фруктів.

5. Служба лиш збирає брудне начиння й змиває.

6. Мала кімната може служити для великої кількості осіб.

7. Довільна кількість гостей.

8. Довільне й свободне угруповання гостей.

На цьому скінчили б ми більші прийняття. Залишились нам ще такі різноманітні, пополудневі, популярно й коротко звані „чай“, чи „чорні кави“.

До чорної кави подається найдрібніші легкі тісточки, торт краєний у малі кусники, а на кінець лікер. Подаємо в сальоні. Стіл накриваємо малими серветками, на середину під цукорницю кладемо більшу серветку. Лікер на таць разом із чарками. Тісточки на малих тарілочках. Коли сподіємося мішаного товариства, то подаємо до вибору чай й канапки, або чорну каву.

Ще лишається підвечірок для дітей:

Какао з пінкою й тісточки.

Сирівки овочеві й креми в пома-ранчевих чашках.

Літом овочеві напої з тісточками.

Морожене, крихкі тісточки.

Чай подаємо в чашках.

Вкортці це були б усі можливості прийняття.

На чому можна заощадити?

Зростаючи доріжня не раз наводить нам перед очі цю конечність. Справді, на чому можна ще заощадити? Хіба чогось видаємо забагато? А все тут і там не стає й заощадити треба. Від чого починаємо?

Передовсім від дрібних щоденних видатків. Оці сотики, що їх щодня видаємо, здаються таким незначним видатком! А в висліді дають на місяць поважну суму. Щоденні харчеві закупки повинні господині докладно обдумувати й контролювати. А там, де є в домі запаси з поля чи городу, перевіряти їх зужиття.

Харчі.

Чи вміємо добре обходитись із харчевими продуктами?

Це питання неабиякої ваги.

Знаємо, що городовину треба тонко обирати, щоб не пропадали цінні складники з лушпиною. Бараболо найкраще варити в лушпині. Знаємо, що вивару з ярини не можна відливати, а зуживати до запражок чи юшок. Але чи вміємо використати рештки? Наприклад городовина з юшки покраєна в кістку й заправлена оливою з сої та жовтком, дає смашну майонезову салатку за 50 сот. А цукор, що лишається по чаю в чашках? Напевне дало б то з пів кг цукру на місяць. Лушпина з яблук може нам дати здоровий овочевий оцет. Вложити її до слоїка з водою й зав'язати. А вивар із лушпини з цукром дасть нам шклянку галаретки за 25 сот.

Чи застановляємось над тим, що краще смажити на смальці, а що на маслі? Чи знаємо, що деякі

страви так само смашні з одним, як і з двома яйцями?

Світло.

Коли в нас світло електричне, провірмо чи всюди нам треба сильних жарівок. Може вистачать нам слабші? А коли світимо нафтою, то чи потрібно нам більше ламп, чи одної?

Опал.

Коли палимо деревом, провірмо чи воно сухе. Коли ні, поставмо його висушити. Вугля треба також обмірковувати при купні. Краще купити добру якість. Ліпше згоряє й більше дає тепла. Дівчина палить у печах механічно, накладаючи все однакову кількість вугля. Достосувати це до погоди. Часом треба більше, часом менше напалити. Під кухню не все треба сильного вогню.

НЕКУЛІНАРНІ ПРИПИСИ

Пані дому часто нарікають на легковаження їхньої праці зо сторони мужів. Послухеймо, яка їх думка! Ото знайшовся такий, що видавав припис на ідеальну паню дому й твердить, що застосувавшись до нього забезпечує собі кожна родинне щастя.

Отже зразкова пані дому повинна бути:

1. Підготована до ведення хати ще перед шлюбом. Всяка наука на спільному господарстві чоловіка за дорого коштує.

2. Ощадна так, щоб уміла провадити хату без задовження. Щадити повинна не лише на домашніх видатках, але й власних сукнях. Повинна провадити точні рахунки так, щоб кожної хвили могла вказати мужові свої видатки. Не ображуватись за контролю.

3. Точна при кожній нагоді. Рахуватись із часом чоловіка й прочих співмешканців. Повинна вставати разом з усіма й сідати до снідання зовсім убрана. Скоро вбиратись на візити.

4. Чепурна й чиста для власного чоловіка, а не лише для гостей.

5. Дбайлива за чоловіка й дітей не лише при чужих, але також у щоденному житті.

6. Дискретна. Не розказувати про сварки своїх сусідів і не нарікати перед чужими на чоловіка, або дітей.

7. Всякі непорозуміння зо служницею повинна сама полагоджувати. По можності не підчас обіду й не при гостях.

8. Громадською працею займатись тільки тоді, коли цим не терпить чоловік, чи родина.

9. Коли чоловік вертається додому, повинна повитати його завжди усмішкою.

10. Не боронити мужеві, або дітям забав чи розривок дома. Інакше шуктимуть їх поза домом.

А коли те все виконає, може числити на вдячність і пошану пана дому.

Як? спитаєте. А пан дому не має ніяких обов'язків?

Так панове думають. Але про те вже ми подбали й виготовили листу його зразкових прикмет. Ось вона!

Отже пан дому повинен бути:

1. Добрий і справедливий для свого оточення. Не приймати увагу й спіку жінки, як щось само собою зрозуміле, але все пам'ятати про признання.

2. Вертатись додому спокійним і погідним. Нерви жінки, подразнені дріб-

ними домашніми клопотами, не зносять похмурого обличчя.

3. Вибачливий для есентуальних недосад у домашньому господарстві. Не реагувати на них трісненням дверми, але доброзичливою звагою, або й порадою.

4. Убраний все чисто й обголений порядно. Дрібнички свого одягу повинен сам ховати, щоб знав де вони знаходяться і не злостився, шукаючи.

5. Точний не лише у фаховій праці, але й у приході додому. Коли відходить, повинен сказати куди йде й коли його можна сподіватись.

6. Щедрий. Чоловік повинен визначити жінці суму на її власні видатки. Коли не вірить, скільки дім коштує, повинен сам провадити домашні рахунки й тоді переконатись.

7. Охочий до помочі й направи різних дрібних браків. Помагати жінці, коли праця йде понад її сили.

8. Дбайливий. Повинен також подумати про розваги для жінки й дітей.

9. Щирий. Обговорювати з жінкою і свої фахові клопоти й не затаювати нічого перед нею.

Коли пан дому поспробує бути таким один рік, щастя домашнього вогнища запевнене.

Ольга Бережницька-Будзова

На городничі теми

Городниче наряддя.

До городових робіт у квітнику потрібне таке наряддя.

1. Рискаль 27×21 см., сталевий, гострий, на ясеневому або буковому держаку. (Рис. 1).

2. Гралі, 4-зубі до розкидання погною. (Рис. 2).

3. Лопата 19×20 см., до згортання сміття.

4. Дві сталеві сапи до сапання й зрушування землі. (Рис. 3 і 4). Одна ширша, півокругла або прямокутна 14×10 см., друга менша, повздожня, двобічна, з вилами до розкришування землі, між рослинами.

5. Граблі 32×7 см., сталеві, густі (10 зубів) з закривленими зубами.

6. Тачки бляхові або дерев'яні.

7. Ручні пазурці до полання. (Рис. 5).

8. 2 кілки дубові 15 і 12 см., до садження розсади. (Рис. 6).

9. Ручна лопатка до пересаджування рослин.

10. Ручні грабельки до зрушування землі між дрібними рослинами.

11. Стежкар до роблення стежок. (Рис. 7). Зробити його з листви й дощечки 60×25 см.

12. Серп або ножиці (спеціальні) до стрижання трави.

13. Ножиці (секатор) до обтинання рож, куців і квітів. (Рис. 9).

14. Ніж (городничий).

15. Ножиці до живоплоту.

16. Ручна шприца (сикавка) до кроплення рослин.

17. Камінь до гострення городничого наряддя.

18. Поливанник (10-літро-

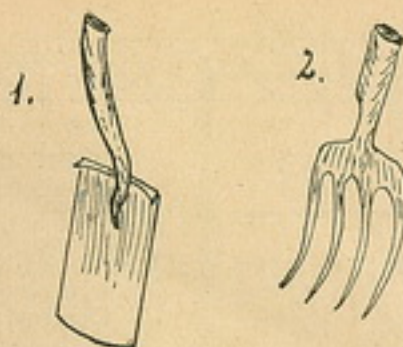

Рис. ч. 1. Рискаль.
ч. 2. Гралі.
ч. 3. Сталева сапа.
ч. 4. Сталева сапа.
ч. 5. Ручні пазурці.
ч. 6. Дубовий кілок.

вий) бляховий із ситком до підливання.

19. Мітла, березова до замітання стежок.

20. Мітла рижова до змітання сміття з травників і грядок.

21. Довбня з твердого дерева до стежок.

Кожному городникові потрібні теж тички й палички різної довжини й грубости, щоб прив'язати до них рослини, личко (рафія), довгий, грубий шнур, щоб визначити клумби й грядки, а також садити під ряд, кілька вазонків, 2—3 дерев'яні скри-

ночки (20×20×40 см.) під засів квіткового насіння.

Городниче наряддя купувати якнайліпше. Хоч воно дорожче, зате триваліше. Найліпше є наряддя Вольфа, а зокрема т. зв. „тягнуче“ (рис. 8. тягнуча сапа), що ним легко орудувати, бо лише волочиться його по землі. Воно заощаджує час і силу.

Після покінченої роботи слід кожне наряддя якнайточніше вичистити, зішкробати землю й болото, обтерти або висушити, щоб не заржавіло, а на зиму мастити оливою або іншим товщем.

Наші діти мусять бути ошадні!

Ошадність то прикмета, яка по війні набрала особливого значіння, а в деяких народів стала обов'язковою національною чеснотою. Силою ошадності німці дивилися з упадку переможених та і далі не перестають шадити. Тим більше потрібна ця прикмета народів у нашому положенні. Здані самі на свої сили, мусимо розвивати свої національні цінності, мусимо ставати самовистарчальні на всіх ділянках — а до цього приведе нас тільки ошадність. Мусимо привикнути до неї та мусимо виховати наших дітей на ошадних людей. Мусимо вчинити це не тільки з огляду на їх матеріальне добро, але й з огляду на їх щастя і кращу долю взагалі. Річ у тому, що рівнобіжно з ошадністю розвивається в людині також друга прикмета, яка є основою життєвого успіху: сильна воля. Про цінність цієї прикмети не треба й говорити, звертаємо тільки увагу на цю цікаву і незвичайно просту, хоч психологічно досить складну справу: Досить, щоб розумна мати навчила

слабовільну дитину відмовити собі одного „солодкого“ видатку і зложити гріш на ошадність (нехай буде покищо в „скарбонку“) — а вже довершиться в дитині чудесна перемена: дитина починає смакувати в ошадності, відмовляє собі далі, щоб далі шадити, і так із слабовільної істоти виростає рішуча людина з сильною волею, що є запорукою її фізичної і духовно-моральної тугости, є запорукою її життєвого успіху.

АРОМАТИЧНІ ОЛІЙКИ „ПЛАСТУ“

з запахом румовим
цитринним
рожаним
ананасовим
ванілевим

ЦЕ НАЙКРАЩИЙ
ДОДАТОК ДО ПЕЧИВА.

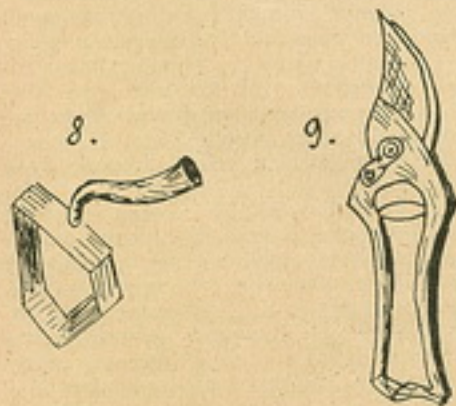
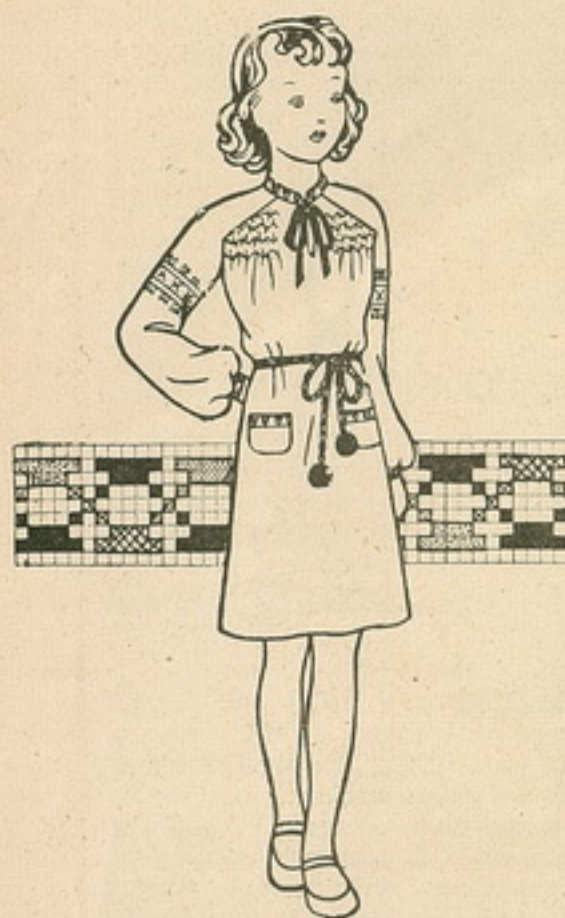

Рис. ч. 7. (Стежкар) появиться в черговому числі.
ч. 8. Тягнуча сапа.
ч. 9. Городові ножиці.

Форми для всіх

Ч. 957. Суконка для дівчинки 6—10 літ із легкого матеріалу, прикрашена вишивкою.

Форму можна дістати у величинах 6 до 10 літ. На величину 10 літ потрібен матеріал поодинокі ширини 2,50 м.

Складові частини форми:

1. Перед суконки
2. Плечі суконки
3. Рукав
4. Комір
5. Маншети
6. Кишеня.

Як кроїти суконку?

Перед кроєнням порівняти виміри особи, що для неї шийється, з вимірами форми. Якщо є які розбіжності в довжині рукавів та довжині суконки треба вкоротити чи продовжити форму. Розложити матеріал подвійно й розмістити на ньому форму. Довкруги форму обрисувати крейдою, зазначаючи усі значки, що є на крою та викроювати. Форма включає 1 см. на шви.

Перед шиттям треба суконку вишити.

Як шити суконку?

1. Зшити боки суконки, допасовуючи значки.
2. Зшити рукави.
3. Приморщити рукави в доліні.
4. Пришити маншети.
5. На переді суконки викінчити розріз. Розріз можна викінчити обміткою.
6. Приморщити суконку на переді.

Найкраще робити морщинки колірними нитками, відповідними до вишивки. Спосіб виконання морщинки може бути різний; це залежить який спосіб хто вміє, щоб робота не справляла труднощів.

7. Вшити комірчик і пришити до суконки.

8. Пришити кишені.

9. Загнути доліну й викінчити з лівої сторони ручно.

10. На переді зав'язати комірчик шнурочком. Тому треба зробити дві дірки з шовку, щоб можна перетягнути шнурочок. Поясок може бути також із крайки або колірного шнурка.

МІКА

Капелюхи,

рукавички

квіти,

Львів, вул. Пекарська 1а.

Рецензії

ДИТЯЧІ ІМПРЕЗИ

Скільки милих вечорів дали ви мені, любі діти, я й зчислити не можу. Всі вони пригадалися мені вчора (11. II. 1938) на дитячому представленні „Морозенка“, що його влаштувала школа князя Льва. Памятаю „Князя Марципана“ і прекрасний менует, що його відтанцювали школярки школи Шашкевича, пригадую собі народні казки „Ріпку“, „Колобок“, „Козу дереву“, „Господарство“ і „Лиса Микиту“ — у виконанні учениць дівочої школи Шевченка, незабутні „Казочки“, що їх відіграли діти захоронки, „Журавлів“ — хлопчачі школи ім. Шевченка і „В чужім пір'ю“ — школи Льва з невтомною режисеркою п. Полюговою. І ось вона знову вивела на сцені прекрасне оповідання п. Мирного — Морозенка, змінивши тільки закінчення оповідання на більше погідне. Бо і всі діти на салі — так дуже хотіли, щоб Пилипко таки не замерз.

Не тільки діти, яких було на салі дуже багато, але й старші стежили з нетаємним подивом за грою дітей (Мами і Пилипка). Обое грали по мистецьки. Новеличка дівчинка прекрасно відтворила роль мамі. Кожний її рух був повний ласки, як у справжньої мамі — а ролью опанувала знаменито. Малий Пилипко — приводив на гадку Шерлі Темпл. Скільки то талантів криється між нашими дітьми! І де покотяться усі ці перлини? Чи зуміємо вибрати їх і наизвати на одну нитку слави нашої Батьківщини, чи може потопчемо їх ногами, або да-

мо розкотитись по усьому світу на прикрасу чужих скарбниць.

Дитячі таночки мають вже у нас свою славу. Не даром вже від ряду літ складають стільки шляхотного запалу й праці всі наші мистецькі танкові сили, О. Суховерська, О. Федак-Догонирецька, Тамара Панченко і М. Пастернакова. Ім у поміч прибула молоденька сила О. Заклинська, що в суботу вивела з дітей танок сніжинок та інею. Прекрасні білі сніжинки з мінливими зірочками на головках та інейки — хлопчатка, як закрутилися у жваві метелиці під такт музики вітру і сверчкискої скрипки, то дітям на салі аж щічки румянцем спалені і очка загорілись від цієї дивної краси. У кінцевій сцені діти вивели ще прекрасну шедрівку з усіми звичайними шедрової вечора. Це вже заслуга директора Гавришука, що так дуже дбає за музичну культуру своєї школи.

Всі виходили з салі вдоволені. Діти, що їм так гарно вдалась імпреза, публіка, що так мило провела вечір, воярнички, що побачили вислід своєї праці — а може й дочисились якого доходу для бідних дітей, — а вкінці мамі усіх „артистів“, що також вложили у це діло багато невидної праці і щирого серця.

М. Д.

БОЙКІВСЬКІ ВЕЧІРКИ.

„Українська Бесіда“ в Новім Самборі красно просит вас, абисте прийшли 1. дня лютого на Бойківські Вечірки. Там ся чесно і файно забавите, а „Бойківщина“ буде мати чим біду обигнати, бо всі гроші для неї даємо“.

Так починалось запрошення „Укр-

їнської Бесіди“ в Самборі, що започаткувала щось нового: вечірниць в обласному стилі.

Справді щось нового! Бо вечорі народної нощі це покази обрядів та вбрання і більш нічого. А тут є спроба впровадити цю нощу на балева салью і зробити її репрезентаційною.

Для цього самбірці відповідно удоксрували „Бесіду“. Стіни її були завішані (не думайте, що килимами, або вишивками!) карикатурами місцевих діячів у бойківському вбранні. Таке почуття гумору вже багато варте. І справді на стінах видно було постаті д-ра Княжинського, д-ра Скорика, проф. Мартинця, д-ра Хомина, д-ра Дубового та як одинокі жінки, п. Марії Хомина. Все це відомі музею „Бойківщина“, що влаштували забаву. Карикатури ці, зладжені талановито малярем Стебельським, мали ще й дотепні написи в бойківському говорі. Наприклад „Я Михайло, ти Михайло, обасми Михайли, Бойківщину полюбим, або занехаймо“. Або: „Найстарші люди не виділи такої зірничі, буде война“!

А як публіка? Не можна сказати, щоб дописала. Видно, що того народного вбрання таки бояться на балевій салью. Поза кількома старомодними народними строями з „жупанами“ та „кошниками“, не з'явилось нічого оригінального. Правда слід відмітити групу зо Старого Самбора з п. Стефанією Мороз на чолі. Тут було кілька прекрасних старовинних строїв, що в них можна було зовсім добро танцювати. Правда, може трохи невідгідно, але як часто на

(докінчення на ст. 11)

4. 958. Літній комплект із полотна. До вишивання вжити якогонебудь квітчастого взору. Зужиття матеріалу: при ширині 75 см. — 6 м., при ширині 95 см. — 4,75 м. На пояс потрібно 65 см. якогось колірного матеріалу. Але можна достосувати також дерев'яний різблений пасок. Форму можна замовити для величини I і II.

Виміри для величини: об'єм горішній 90 см. 96 см., об'єм бедер 100 см. 105 см.

Складові частини крою.

1. Половина переду спідниці
2. Половина задку спідниці
3. Половина переду блузки
4. Половина плечей блузки
5. Кишеня
6. Половина цілої ґезки
7. Половина передньої ґезки
8. Половина комірка
9. Рукав
10. Пояс
11. Перід жакета
12. Половина плечей жакета
13. Підшивка жакета зпереду
14. Підшивка жакета ззаду (полоз)
15. Горішня частина рукава
16. Долішня частина рукава

Як треба шити суконку?

1. Вшити придіа спідниці. Зішити спідницю бічними швами (чч. 1, 2). Го-

докінчення зо ст. 10.

маскарадах загороджуємось ще тяжчими строями!

Програму вечора доповнив „шторцак“, танок із Плоского та бойківські монольогі д-ра Княжинського.

Стилізувати на бойківський лад також ніхто не вжився. Одна п. Марія Хомин мала брунатну шовкову сукню на взір бойківської гуньки.

Назавал вечір проминув цікаво. Була це перша спроба обласних вечеринок і варто, щоб увійшла у нас у традицію

Л. Б.

рішній край звузити вшитками в місцях, поданих на формі.

2. Кишеня треба вгорі зарубити й настібнувати на спідницю дуже тісно при краю.

3. Перід блузки сполучити бічними швами з плечима. Перід приморщити, так як подано на формі. Плечі треба трохи придержати.

4. Виконати вишивку на малій ґезці ч. 7 зпереду. Достосувати її точно до вимірів і швів великої ґезки.

5. Пришити ґезку до блузки, достосовуючи значки на формі. Ззаду по середині лишити розпір до застібання. Розпір треба підложити рівним куском матеріалу.

6. Комір ч. 8 пришити на машині з лівого боку, перевернути на правий і викінчити ручно, крито.

7. До вирізу ззаду пришити 5 гудзиків у красці вишивки і зладити п'ять петель.

8. Блузку в долині звузити вшитками, що подані на формі. Сполучити її зо спідницею.

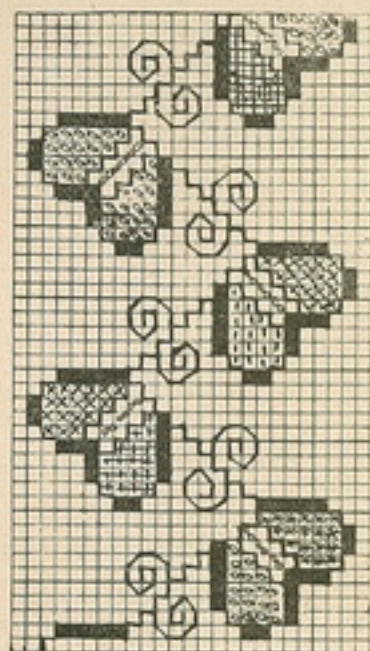
9. Вирівнати довжину суконки і зарубити її кругом.

10. Получити рукав бічним швом і підшити долішній край рівним куском матеріалу. Вгорі уложити матерію в складки, згідно з вказівками форми. Вставити рукав до пахи.

11. Пояс зішити з лівої сторони, перевернути на праву. Кінці пояса зморщити. Кутаси можна виконати з ниток вишивки.

12. Перід жакета звузити вшитками, як подано на формі. Плечі зішити посередині лишити розпір до застібання швами. Виконати вшитку.

13. Зішити підшивку передку з підшивкою плечей. Пришити її з лівого боку до жакета, обернути на праву й прикріпити ручно, крито.

14. Примірівши довжину, зарубити долішній край жакета.

15. Обі частини рукавів сполучити з собою. Примірівши їх довжину, зарубити край. Виконати горішні вшитки і вставити рукав до пахи.

16. Внутрішні шви жакета обкинути, або викінчити скісним тонким матеріалом.

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

ВОВНИ,
ШОВКИ,
ПОЛОТНА

Всім за гроші тяжко нині,
Мов за воду на пустині.
І тому не стид, а жаж,
Що як щось купити маєм
Десять разів обертаєм
Золотого у руках

Пані! Княжно! Королево!
Хочеш модно і дешево
Убиратися щодня:
Потрудись на львівський Ринок
Тридцять число будинок
Де Текстильна Гуртівня!

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

У ЛЬВОВІ, РИНОК 30
біля Бачевського і Трусту

Із вечериць медиків:

П. Еля Олесницька, управителька робітні „Труду“, в сукні власного проекту. Чорний важкий шовк. Перід із морсько зеленого велюр-шіфону і такі самі апікації в кількох відтінках.

МОДНИЙ ПОРАДНИК.

1. Я хотіла б вигачувати собі суконку. Не знаю чи цього року будуть такі сукні носити? Скільки волічки вийде на високу струнку постать? Чи спідниця не витягнеться в ношенні? А потім прошу поради мені, чи спідницю робити в одному куснику чи частинами.

Волинська

2. Хотіла б я купити собі лиса до костюму й кажу, що цього року не будуть модні. Я хотіла б імітацію срібного або попелястого. Прошу відповісти чи будуть лиси носити.

Ст. Н

1. Гачковані й плетені суконки дуже модні цього року. У нас уже було кілька їх моделей. На високу струнку постать вийде 40—45 дека волічки. Чим грубша волічка, тим більше її вийде. Спідниця не витягнеться, коли будете густо робити. Найкраще плести її двома кусниками.

Подайте яку волічку хотіли б мати (грубшу чи тоншу) і якої краски, а ми вишлемо її з крамниці „У. Н. М.“. Тільки тому, що післяплата дорожче товар, радимо наперед прислати готівку.

2. Як довго будуть носити костюми, так довго будуть модні й лиси. Бо костюмова силуетка вимагає якогось хустряного викінчення вгорі, особливо в холодні дні. А тепер, коли костюми короткі й обтісні, носитимуть лиси тим більше. Імітація срібного лиса є тривкіша, як попелястий, що скорше тратить краску. Але може він вам краще підходить до костюму.

З НАШОГО ДОСВІДУ

(Проводить Наталка Гаврих)

1. Як прати маркізетові завіски? Я дістала їх на Різдво й хотіла б їх тепер випрати. Не знаю як до цього завітати, щоб не зіпсувати їх? Вони мають легку кремову краску.

Софія К.

2. На показі накривті столів згадували в викладі про підвечірок із чорною кавою. Це мене здивувало. Чи справді подають тепер чорну каву на підвечірок?

Львовянка

3. Дуже зацікавив мене курс „по-винки в куховарстві“, що заповіджений у „Новій Хаті“. Яка шкода, що ми позалівські не можемо з нього користатися! Але може буде поданий перебіг його в „Н. Х.“?

Подолянка

1. Маркізетові завіски прати в розвареній милі доброї якості. Добре полукати, під кінець нажелятинувати. Розпустити трохи желатини і додати до останньої води при полуканні.

2. Чорна каву подається спеціально на підвечірки для малого круга пань, коли пр. зібралися на якусь ділову конференцію, чи в справах актуальних. Чорна каву на підвечірок, а опісля овочі, овочева сирівка, це дуже модерне пополуднєве прийняття о год. 5—7 в зимі. Літом чорну каву заступають зимні овочеві напої.

Як приймати гостей?

Показ під цим кличем влаштував клуб „Нової Хати“ дня 15. лютого. Відкрила його п. Ірина Павликовська. Розказала про куховарський курс, що започаткувався недавно й представила показ як чергову лекцію курсу, що для кращого ефекту влаштований у Жовтій салі Нар. Дому.

Далше продовжувала п. Наталка Гаврих, відчитуючи загальні дані про накривті столів, різні роди прийняття та зіставлення стравосписів. Уривки з цього реферату помістили ми вже в ч. 3. та 5. Тепер подамо тільки перебіг показу, як першої в нас спроби того роду.

По закінченні реферату п. Гаврих попросила присутніх пань оглянути виставлені столи й буфет.

Найбільше подобався стіл на друге снідання. Він мав помаранчевий льняний обрус, чайне накривтя з жовтого фаянсу з помаранчевою обвідкою і подібну тацу на канапки з паперової маси. Канапки стояли по середині стола, а не як ми звикли досі, збоку. Біля кожного накривтя ще на окремій тарілці стояла овочева салатка в видовбаних помаранчі (гл. світлина на ст. 7).

Цікавий був також стіл підвечірковий. Це був оріховий круглий столик із гладкою, лискутою поверхнею. На ній розміщено малі чотирикутні серветки, вишивані помаранчевим узором. Порцелянове накривтя на чорну каву мало дуже подібний відр, взятий із української вишивки. Порцеляну доставила крамниця О. Ониська.

Обідовий стіл був подуманий, як весільний. Стіл застелений прегарним білим обрусом із полтавським вирізуванням. Порцелянове накривтя теж біле з гладким золотим беріжком. Як декорація стола малесенькі мандаринки й зелені папороті. Чарівно!

Найменше уваги звертав на себе стіл із вечерою. Накритий вишиваним обрусом і порцеляною з вишивковим

узором. Та цікаві були виложені там страви: телятина в галареті і креми в видовбаних помаранчах.

Але ці всі страви ще були нічим проти тих на буфеті. Буфетовий стіл накритий біло, був прибраний народними глечиками з сосниною й базьками. Страви були уложені досить рідко, щоб можна кожен зокрема оглянути. По самій середині лежав шупак у майонезі, хребтом догори і пулярда в галареті, (білі курячі груди). Збоку рожевий мус із шинки, французька салатка. Далше йшли канапки різного роду і торти.

На окремому столику приготували овочеві напої, як цитринний і журавинний сок. Також був виноградний мус із української виниці Н. Кокуревич.

Буфет цей був подуманий на домашнє прийняття. Видно, що зацікавив присутніх найбільше, бо довгий час ледве можна було дотиснутись. Оглянувши все, миттю розхопили припаси. Найбільший успіх мали салатки з видовбаних помаранч.

Весь показ ішов під знаком рідного промислу й загально-доступного рівня. Порцеляна вся була в доступних цінах, обруси й серветки кооп. „Укр. Нар. Мистецтво“ рівнож. Декорація столів, як бачимо дуже дешева й ефектовна. Страви смачно й гарно приладжені, а недорогі.

Л. Б.

Із вечериць Червоної Калини:

П. Л. Садовська у стилевій сукні з селєдиногового шовку. Апікації рожевих рожд. Сукня виконана в робітні „Труд“, Львів, Ринок 39.

**МОДНІ ВОВНИ, ШОВКИ
солідні й тривалі
порукає
„ДІМ МОДИ”
ЛЬВІВ, ЕВРОП. ГОТЕЛЬ.**

СПОРТОВА МОДА

Спортова камізка з м'якої оленячої шкіри. У природній красці годиться до брунатних суконок.

ТРОХИ СМІХУ...

Між приятельками

— Дорога пані, навіщо мені виходити заміж? Маю пса, kota й попугая...

— Хіба це вам заступить?

— Вповні. Попугай класне, пес воркоче, а кіт не приходить на ніч до дому.

Подружня розмова

— Чого ти засумувала, кохана?

— Ох, не можу тобі сказати!

— А чому мила?

— Бо воно за дороге.

Пошкодований

— То ти купила собі цю сукню за гроші, заощаджені в господарстві? А що твій муж на те?

— О, він каже, що на вид цієї сукні все бурчить йому в шалунку.

МОДНА ВЕЧІРНЯ СУКНЯ

Ошадна пані може знаменито переробити собі собі чорну вечірню сукню, декоруючи її перлами або паетами.

СПЕЦІАЛІСТ КОРСЕТІВ

Герман ПІЗЕН

повідомляє

що перенісся з пасажу Миколая

до давнього льокалю

при вул. Ягайлонській ч. 4

і поручає найновіші креації

КОРСЕТІВ, КОРСЕЛЕТІВ І НАГРУДНИКІВ
у великому виборі.

ЯСНА КАМІЗЕЛЬКА

До вовняних суконь дуже модні камізельки відмінної краски. Це відсвіжує сукню й викликає враження двох різних суконь, особливо, коли зладити собі різні камізельки.

Останні
карнавалові
новини

в шовках,
лямах, лямових брукатах і мереживі
в величезному виборі у фірми

АДОЛЬФ АВЕРБАХ
Львів, Ринок ч. 20.

НА ПРОХІД

Вже зясовуються елегантні весняні костюми. Як бачимо, короткі й молодечі.

ПЛАЩІ І НАГОРТКИ

Ч. 1. Англія пропагує широкі вільні плащі з узористого твіду. Через практичність будуть дуже ношені.

Ч. 2. Але модні будуть також струн-

кі приляглі плащі з гладкого, ясного сукна. Комір із чорного оксамиту й чорний замшевий пояс.

Ч. 3. Легкий весняний костюм із

двоного матеріалу. Ясна сукня, а до того узористий жакетик. Модель годиться також на літо, коли виконати його з білого полотна й мальованки.

ТАСЬМИ ДО ВІЛЛЯ

І ГУДЗИКИ ДО ВІЛЛЯ

Г'УМКИ

НАПЕРСТКИ

купуєте в крамниці „У. Н. М.", Львів, вул. Косцюшка 1

ВИСОКІ ПОЯСИ

Ч. 1. Узориста сукня не потребує вибагливої прикраси. Перід станичка є штучно драпований.

Ч. 2. Модель, що годиться добре на перерібки. Долина чорна, гора взориста. Особливо корисно для гладших.

Ч. 3. Тонку вовну теж драпують зпереду в тонкі зморшки. Волошково-синя сукня з білим передом.

Волічка у великому виборі в крамниці У.Н.М. вул. Косцюшка 1

**ЧИ ВИ ВЖЕ ВПЛАТИЛИ ЗА ПЕР-
ШИЙ КВАРТАЛ?
ДОЛУЧУЄМО ЧЕКИ.**

ВЗОРІСТІ МАТЕРІЯЛИ

Ч. 1. Втори на модних сукнях те-
пер уміщені впоперек. Сукня ця має
раглянові рукави й легке морщення на
переді.

Ч. 2. Вишнева вовняна сукня з ви-

сокою спідницею. Зпереду морщення
прикрашене гудзичками.

Ч. 3. Легкі сукні імпріме матимуть
завивані пояси. Перев'язуються зпереду.

Молодеча сільветка

Ч. 1. Спортові сукні тепер дуже часто прибрані стебнівками у темній красці.

Ч. 2. Легкі сукні імпріме будуть прибрані морщинами.

Ч. 3. Легка вовна прекрасно укладається в драповання. Морщені рукави.

Ч. 4. Спортові сукні гладкі й молодечі. Шкіряні пояски.

Кооперативна фабрика домішок до кави

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“

у власній фабриці Львів XXIV, вул. Жовнівська 188.

Поручає, знану вже з добірної якості цикорію „ЛУНА“, солодову каву „ЛУНА“, підмінку кави „ПРАЖІНЬ“. Знамениті в смаку поживні, дешеві.

**САМО ПЕРЕ
ВЕСЬ БРУД БЕРЕ**

МИЛО ДО ПРАННЯ
ОКСАНА

ФАМОЗА Львів
Потоцького 58.

Гладкий крій

Ч. 1. Елегантна сукня з вовни винної краски. Камізелька кремова.

Ч. 2. Вовняна сукня з оригінальним зашиваним станичком. Білий комір і маншети.

Ч. 3. Гладка гранатова суколка з гранатовою камізелькою в червону крату.

Ч. 4. Гладка суколка, що застібається збоку.

КАВАЛЕР УКРАЇНЕЦЬ, 34 роки, дуже добрий огорожник, садівник і пасічник, не п'є, не курить, 4 морги поля, коло Луцька, сад і город з парником, пасіка (32 пні), овочева шкілька, бажає познайомитися з інтелігентною, гарною і господарною дівчиною, середнього росту і з посагом для спільного добра.

Зголошення зо зникмою слати:

Т. СТЕПАНЮК,

Луцьк, ул. Пісудського ч. 95.

АДВОКАТ

Мр. ОЛЬГА ЛЮСТІГ-ГАНИЦЬКА

ПРОВАДИТЬ ТЕПЕР КАНЦЕЛЯРІЮ

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. ЛЬВА САПІГИ Ч. 61. І. ПО.

УВАГА!

Срібне накриття плятероване
у великому виборі

поручає }
дешево }

Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ

Львів, вул. Академічна 2 (Гот. Жоржа) Тел. 227-29.

ВЛАСНІ РОБІТНІ ГОДИННИКАРСЬКО-ЮВЕЛІРСЬКІ
З ПРОВІНЦІЇ ПРОСИМО ПРИСИЛАТИ ПОШТОЮ

ЗАВИВАНІ СУКНІ

Ч. 1. Вовняні сукні мають гладкий спортовий крій. Зпереду часто прикрашують колірним стебном. Складок немає, бо це поширило б силуетку. Вистачить легкий дзвоновий крій.

Ч. 2. Сукні з легкого вовняного матеріалу майже все драповані. Як звичайно, високий поясok „пані Сімпсон“. Сукня без прикраси, тому що матеріал у яркій красці.

Ч. 3. Взористий матеріал часто комбінують із гладким у дуже оригінальний спосіб. Наприклад, ця легка сукня імпріме має пояс „пані Сімпсон“ із темного матеріалу. На це можуть дозволити собі тільки стрункі силуетки.

Вживайте
порошків
до прання

„АТМО“

дешеві
й успішні!

Р

ЧОТИРОКУТНИКУ

смерті

З МОГО ДНЕВНИКА

Якийсь швейцарський старшина ще під час подорожі звернув їм увагу на непевні відносини в Україні і радив їм розв'язати контракт та вертатись до Відня. Я не могла довідатись його прізвища, щойно значно пізніше сказали мені, що це майор Ледеррей. При тім усім думають вони після фальшивих інформацій із Відня, що їх спасення було б у Дієвій Армії. Не можуть собі уявити навіть в малій Гал. Армії панує ще завжди строга дисципліна, а в Дієвій Армії, що на око так добре уфундована й зорганізована, є повна воля.

Поїзд приїхав саме в нещасливий пору, коли не можна було виплачувати платень. Персонал знав також, що українська валюта не признана за границею. Для неукраїнців (а за виїмком трьох лікарів і двох санітарів були це німці або чехи) був це тяжкий удар, бо їх привела сюди тільки охота заробітку. Вони були гірко розчаровані, відтіті від батьківщини, в жаху перед поширеними заразами. Ці їх жалі можна було зрозуміти. Інакше було з домаганням дотично приміщення і тоді ще зглядно доброго харчу. Тут їх вимоги були рішуче пересадні. Вони діставали на всякий випадок більше як в Австрії. Спеціально в цій лікарні, як я вже зазначила, було різних харчів подостатком. Працювати з ними приходилось тяжко і тільки тоді вдалось мені їх переконати, коли я доказала їм, що їхні харчі є кращі, як у харчівні Нач. Команди.

23. листопада. З персоналу, що приїхав із поїздом, захворів уже др. Сисак, чотири сестри і двох санітарів. Все більші круги захоплює тиф. Цивільне населення терпить так само, як військо. Раз-у-раз стрічаємо цілі походи з домовинами, 4—5 їх їде на одному возі на цвинтар. Театри, школи позамикані. Вигляд Винниці, що був перед тим такий привітний, змінився зовсім. Починає не доставати дров, нафти і свічок, електричним світлом світять тільки що другий день. Увечері си-

димо в зимній темній кімнаті, або я їду до канцелярії мужа і сидимо там при свічці, але принайменше тепло. Ще в жовтні могла я сама ходити на прохід. Тепер відносини в місті змінились настільки, що на проложих нападають на головній вулиці міста. Але що це все проти нужди в лічницях! Не маємо дров, щоб опалювати кухні й дезинфекційні апарати. Часто приходять дрова до кухні в останній мент. Обіцяна поміч від Денікіна не надходить. Знову недостає всего, також і грошей. Лікарі й санітарі в розпучі від масового напливу хворих, прохарчування можна забезпечити тільки з дня на день.

25. листопада. На кількох вагонах телеграми Андрія дали лічницям кілька вагонів цукру. Вони мали б його продати і за ті гроші прохарчувати хворих. Коли зявилося на ринку багато цукру, ціна його впала так, що скоро подажа перевищала попит. З тутешніх не важиться ніхто закупити більших запасів цукру із страху перед можливою інвазією большевиків. Лічниця продають його тепер за безцінь, щоб могли прохарчувати хворих.

27. листопада. Найстрашніші вечорі й ночі тоді, коли нема електрики. Із свічкою ходимо від ліжка до ліжка. Страшно звучать стони хворих в деліріях, коли всюди темно. А ще страшніше сидіти напотемки біля вмираючих. Навіть свічки засвітити не можна, бо маленький її кусник мусить вистачити на цілу ніч.

29. листопада. Хвиля тифу підноситься з години на годину. Все го на всего одинадцять лікарів на всю Винницю, число галицьких лікарів усе маліє. За виїмком чотирьох другі хворі на тиф, або в здоровці по тифі. Також захворіло багато медиків та сестер. А всіх їх не можна заступити другими вишколеними. Три лікарі Гал. Армії померли недавно. Сьогодні помер др. Ямпольер у віці 53 літ. Він працював невтомно й притім був у постійній тривозі за свою рідню, не знаючи навіть, де вона є. Як

часто говорив мені: „тільки якусь вістку від своєї родини, а працюватиму з подвійною охотою”. Не судилось йому.

1. грудня. З Андрієм бачимось тільки хвилями, під час обіду і пізно ввечері, коли ми обоє на смерть умучені вертаємось від праці. Лікарі і санітарний персонал виконують надлюдські зусилля. Навіть Андрій, що має подостатком праці в канцелярії, під час обідньої перерви та пізно ввечері відвідує хворих. Частина наших пацієнтів лежить по приватних помешканнях і не може рішитись піти до лікарні. „Може це не плямистий у мене, а в лікарні заражусь напевне”, кажуть. Розуміється, що в той спосіб хвороба поширюється ще більше.

8. грудня. Придлений чоловікові, санітарний поручник Максимонько захворів на тиф і лежить у нашій лікарні.

15. грудня. Ширяться вістки, що большевики мають наступати на Винницю. Населення в жаху. Роздратування зростає з години на годину. Кажуть, що УГА має відійти на відпочинок в околицю Миколаїв-Херсон. Вістка, що ми маємо покинути Винницю, викликає в населення розпучу.

17. грудня. Щодня чую: „завтра їдемо”. Річч наші спаквані до від'їзду.

18. грудня. Від'їзд відкладають із дня на день. Для УГА немає поїздів, ні машин. Зрозуміло, що лікарні перш усього хочуть забезпечити своїх людей. Але тоді, коли наше військо і лікарні даремне чекають на перевіз, дістають багаті жида, що зуміли за тяжкі гроші підкупити їхніх урядовців, цілі вагони до розпорядку. Щодня бачимо повні, наладовані вози, як їдуть на зворець. А ми чекаємо даремно.

22. грудня. Старшинська харчівня розв'язана. Нач. Команда має виїхати. Ще й тепер армія не має вістки, що сталося із диктатором. Можливо, що Ціріц має відомості, але не говорить про те з ніким. Один питає другого: „Де диктатор? Чи є вказівки від нього?” Минулого тижня очікували в Винниці

його приїзду до армії, пізніше говорилося, що він уже в Одесі й там чекає приїзду Нач. Команди. Неймовірні вістки переганяють одна одну. Найправдоподібніше він у Ромулі, відтятий від армії.

23. грудня. Ще завжди проволікається наш відїзд. Вояки дістають їжу на двірці. Я варю для нас обоїх та для д-ра Гайдукевича. Приготовляю їжу все день наперед, щоб був у нас запас, коли нас рушать. Мала сьогодні полагодити одну справу в місті та нічого не вдіяла. Відсилали мене від канцелярії до канцелярії. Ніхто не знає хто ще є в Винниці, а кого вже немає? Командант міста майор Бубела їде зо своєю вагітною жінкою возом, бо поїздом уже не можна їхати. Переполох у місті дійшов до крайності; жахливі вістки перебігають одна одну: большевики підходять, Петлюра має вдарити на УГА і т. д.

24. грудня. У мене сьогодні святий вечір. Мій муж лежить у гарячці. Я прасую білля, одинокий спосіб дезинфекції. Др. Гайдукевич сидить біля мене й каже: „Всі ми мусимо захворіти на тиф. Це неможливо, щоб він нас минув. Вже сім лікарів померло, тепер черга на нас. Я певне не переживу тифу, хотів би тільки перед смертю побачити свого сина, якого ніколи не бачив“. Він — звичайно енергійний, тепер цілком змінений. Тоді я й не прочувала, що він і Андрій носили в собі заразки недуги.

25. грудня. Панове працюють все ще гарячково в канцелярії, хоч вона на половину спакована.

26. грудня. Ідемо останнім санітарним поїздом, що покидає Винницю. Нач. Команда відїхала вже вчора. Ми дістали купе в поїзді. З нами їде др. Гайдукевич і поручник Гаврилів, придільний чоловікові на місце хворого пор. Максимонька. І теперішній Нач. Вожд. ген. Микитка, що саме перебув тифозну кризу, їде тим самим поїздом. Ні авта, ні воза не можна було знайти, щоб перевезти його на станцію. Вкінці знайшли звичайний віз

з одним конем, вистелений соломою. Так перевезли хворого Нач. Вожда до поїзду. Наш поїзд відїшов щойно о першій вночі.

27. грудня. Андрій мав учора велику гарячку. Сьогодні вранці приїхали до Гніваня. Чоловік виїшов на перон і телефонував на всі сторони, щоб принайменше дістати машини для двох добре улажених лічниць, що вже завагоновані. Хотів також довідатись, чи санітарний склад уже відїшов із Жмеринки. Потім жалівся на тупий біль голови і Гайдукевич себе добре не почуває. Але каже, що це внаслідок неправильної відживи в останніх днях.

28. грудня. Оба панове гарячували вночі й жалілись на велику спрагу. Я варила їм чай цілу ніч на примусі в вузькому купе. Воно опалюване малою залізною пічкою й ставало занадто гаряче, або зовсім зимно. При маленькій лямпочці, напів у темряві ніч була страшна. Хворі лежать на обох лавках, гарячка в обох підноситься. Ввечері ми приїхали до Жмеринки.

29. грудня. Дворець почали обстрілювати. Всі, навіть др. Гайдукевич вийшли з поїзду. Лишилось тільки нас двоє у вагоні. Чути було, як свистять кулі. Я спитала мужа, чи не міг би він встати. Він лежав даліше спокійно і відповів: „це цілком природно, що стріляють, ми ж на війні“. Вкінці все успокоїлось, всі вернулись до вагонів. Ніхто не знає хто це стріляв. Одні кажуть, що поляки, другі, що повстанці, інші, що большевики. Були й такі, що говорили про армію Петлюри. Аж пізніш почула я, що був це відділ повстанців під проводом Чепеля.

30. грудня. Сьогодні вкінці осягнула я, що до хворих покликано лікарів. Приїшов др. Руссов, визначний жмеринський лікар із дром Добровольським. Др. Руссов зараз керівник Евакопункту. Оба вони сконстантували плямистий тиф. Мимо цього хворі хочуть їхати даліше до Вапнярки, де є галицька

лічниця. Лікарі радять мені конче залишитись із чоловіком у Жмеринці. На це заявив др. Гайдукевич, що він не розлучається з моїм чоловіком і просив жмеринських лікарів примістити їх обох в одній кімнаті. Пізніше знайшла я записку у дневнику Андрія під датою 28-го: „у мене плямистий, я заразився 19. ц. м. при візитації лічниці Hpi“.

31. грудня. Ніхто не вірить, щоб мій муж виздоровів. Мушу на власні вуха слухати, як говорять про те, хто приїде на його місце. Також обговорювали справу до кого мені прилучитись, коли лишусь сама. Підполк. Білінський і його жінка пропонують мені прилучитись до них. П. Білінська подбала також дуже ввічливо про харчі для наших обох хворих. Вісім тижнів тому сказав др. Гайдукевич: „Яке щастя, що в вашого мужа малярія! Плямистого не пережив би він, такий страшно перепрацьований і недоживлений“. Тому й не диво, що по восьми тижнях виснажливої праці ніхто й не думав, що він виздоровіє. Я сама рішила, що коли втрачу Андрія, лишусь в Україні у якійсь лічниці як сестра милосердя, доки й мене тиф не визволить. Андрій цілком спокійний. Зробив розпорядки останньої волі і потішав мене: „Не трать надії й відваги, коли зачну маячити“. Даліше сказав лікарські інструменти й книжки передати його братові Титові, що є також лікарем. „Якби я помер, то не падай у розпуку, а працюй даліше. Ідь до Відня, твої приятелі знайдуть для тебе працю в якійсь акції суспільної опіки“. Др. Гайдукевич передав мені свої цінніші речі, він переконаний, що не переживе недуги. Поручник Гаврилів шукає від учора за місцем, де можна б примістити хворих. Всі лічниці в Жмеринці переповнені. Аж сьогодні вдалось йому знайти кімнату з трьома ліжками в одній із залізнично-дорожніх лічниць. Управа лічниці заявила, що прийме хворих тільки тоді, коли Гаврилів зобов'язеться доставляти їм харчі й ліки з запасів УГА, тому, що в лічниці майже нічого немає. Пор. Гаврилів постарався, щоб лічниця доставила більшу кількість муки, цукру і т. д. Зате зможу прохарчувати хворих і чурів, але мушу сама для всіх варити. В тій цілі можу користуватись шпитальною кухнею. Др. Гайдукевич дав мені спис усіх лікувальних засобів, що їх треба мати, головно серцевих скріпників, що були в нашому сан. складі.

(Далі буде).

„Р е в о л ю ц і я й д е“

це назва нової повісті ГАЛИНИ ЖУРБИ

(авторки нагородженої літературною нагородою повісті „Зорі світ заповідають“)

ЯКА ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ З ДРУКУ

Ціна I-го тому повісті „РЕВОЛЮЦІЯ ЙДЕ“

230 ст. друку 2-20 зл. з пошт. пересилкою

Замовляти у В-ві „БАТЬКІВЩИНА“ Львів, Чарнецького 8.

Листування

Оксана Печеніг, Прага. Чому так довго немає відповіді на нашу анкету?

Олімпія Шульмінська, Дубно. Ваш спомин відложили ми до чергового числа, тому що стаття про К. Юнге вийшла дуже довга. Прохаємо вибачення.

Марія Омельченко, Прага. Щиро дякуємо за дописи.

О. К. Рівне. Просимо подати свою адресу. Хотіли б вам відписати на листа.

Марійка, Тіна, Владка. Відповідь на косметичні запити буде в черговому числі.

Стефанія Гринів, Бучач. Екслібрис може вам виконати кожний мистець-графік. Зверніться до Павла Ковжуня, ул. Вроновського 20, або Миколи Бутовича, ул. Францішканська 2.

Б. Бойчук, Віммер. Передплату Жін. Т-ва ім. О. Бесарабової за 1937 і 1938 ми одержали. Просимо повідомити, чи журнал висилати до місцевості Вотсон чи Віммер.

Укр. Жін. Т-во ім. Лесі Українки, Вінніпег. Передплату за 1937 і 1938 ми одержали, дякуємо.

К. Качмар, С. Павл. Передплату за 1938 одержали. У справі допису пишемо окремо.

Марія Божук, Требушани. Взорі ми одержали, дякуємо. Про те напишемо окремо. Передплата вирівняна до кінця березня ц. р. Бажані числа „Н. Х.“ по-старемо й вишлемо.

Ростислава Рихлова, Густ. Згадану партитуру можна замовити в книгарні ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.

Тетяна Мазикевич, Угнів. Передплата вирівняна до кінця 1937.

Надія Турчак, Войніца. Передплата вирівняна до кінця березня ц. р.

З. Угрин, Обертин. Передплата вирівняна до кінця липня 1937.

Анна Матійців, Яновець. Передплата вирівняна до кінця вересня 1937.

Антін Швак, Фалків. Числа, що ви одержали, є з 1938 р. У друку зайшла помилка в даті.

„Жіноча Доля“, Коломия. П. Осип Варениця з Аргентини не одержує вашого часопису. Чи ви висилаєте? Ми замовили його ще восени.

Ірина Чепіль, Шили. Підручники для товариських забав тепер вичерпані. В українській мові нема ніякого.

3 клубового життя

Дня 14. лютого повитали клубові гості у своїй домівці першу українську адвокатку, **мр. Ольгу Люстіг-Ганицьку.**

Спожучо цього була досить незвичайна подія. На правничій сторінці „Діла“ появилася стаття, начеб то написана якоюсь українською адвокаткою. Назва статті „Чи жінки повинні бути присяжними суддями?“ вказує на її зміст. Пікантною сторінкою було твердження, що жінки на становище присяжних суддів не надаються. Авторка твердить це з усею свідомістю. Наводить на доказ цього різні приклади з своєї практики. Мовляв, жінки розбивають увагу на дрібнички й не вміють уняти справи синтетично. Не мають зацікавлення для конкретних наук. Виховані в домашньому вогнищі, не вміють дати собі ради з зовнішнім світом.

У відповідь на згадану статтю запросив клуб „Нової Хати“ й „Труду“ **мр. Люстіг-Ганицьку** для зreferовання тієї справи.

Референтка зясувала передовсім, що це суд присяглих і як його вибирають. Потім перейшла аргументи статті, відповідаючи на кожний своїм. Вкінці зазначила, що суд присяглих напередодні розв'язання в Польщі, отже дискусія може мати лише теоретичне значіння.

Після реферату забирали голоси слухачки. Інж. Стефанія Чижович зясувала, як стоїть справа суддів присяглих в Америці. Жінки там уже довгий час присяжними суддями й вивчаються як найкраще. Американська преса відмічує їх безсторонність у політичних спорах, а як головну прикмету — непідкупність.

Інж. Лідія Бурачинська звернула увагу на становище адвокатських апікантів до того питання. Як подано було з „Діла“, воно є крайню вороже.

У дискусії старалися пояснити це. П. Олена Бережницька-Будзова, що була першою студенткою в нас, розказувала помічання з своєї практики. Кожне становище, кожний новий крок стрічав опір мужчини. Все здобувала жінка з величезним зусиллям. Так воно є й тут. Хоча уряд судді присяжного не приносить матеріальної користі, зате дає певні моральні права. І знову не хочуть їх мужчини признати.

Др. Софія Парфанович звернула увагу на те, право тепер уже не держиться сліпо — букви закону. Навпаки, старається виникнути в мотиви проступку і керується при цьому емоціональними чинниками. Наприклад виховання, економічне положення, афект і т.д. підсудного беруть тепер під увагу. Отже саме ті прикмети, що їх закидували немов то ними руководиться лише жінка.

У черговий понеділок говорила у клубі **п. Цюпа Палів.** Темою її гутірки було фізичне виховання молоді. Референтка має змогу приглядатись нашої молоді підчас таборування, а також стрічатись із родичами при тій нагоді. Сконстатувала, що в батьків є дуже мало зрозуміння для цієї справи. Бояться таборових невідгод, лякаються таборової дисципліни, не дбаючи про те, щоб із дітей виростили здорові й загартовані люди.

Дискусія розвинулась дуже живо. Шкода, що не було присутніх педагогів та що не почули їхніх голосів у дискусії.

ПАМПУШКОВИЙ ВЕЧІР

Черговий показ куховарського курсу обіймав тісто смажене в великій скількості товщу. Себто пампушки, переплітанці, карнавалові рожі й птисі.

П. Наталка Гаврих розчинила на очах присутніх пампушки. При цьому давала вказівки щодо розчини й пробування дріжджів. Поставивши розчинене тісто, щоб виростило, взялась за переплітанці.

Переплітанці (хрусти) можна смажити в меншій скількості товщу. Добре додати алькоголю не лише до тіста, але й до гарячого товщу, щоб тісто його менше втягало. Як пробувати, чи температура товщу відповідна? Кинути малий кусник тіста. Коли він зараз підійде догори, товщ відповідно гарячий. Коли б був за гарячий, можна охолодити його кусником сирого бульби.

З того самого тіста формувала п. Гаврих карнавалові рожі. Витинала тої кружки різної величини, розтинала краї в зубці й приплілювала менший кружок на більший. Потім кидала на гарячий товщ і смажила на золотий колір. Готові рожі прибрала згори конфітурою з рожі.

За той час піросло тісто на пампушки. П. Гаврих розтачала його на стільниці, звертаючи увагу на те, щоб тіста не обертати. Недобре, коли воно з обох сторін приспане мукою.

Викроювала пампушки, начинювала мармелядою й заліплювала. Поставила, щоб вирости з обох сторін. Коли вже були готові (в міжчасі показувала тісто птисьове), клала їх на гарячий товщ. Щоб пампушки мали білі обручки, треба ринку зараз прикрити. Коли вже обертаємо їх на другий бік, може ринка бути без покривки.

Черговий показ відбудеться 4. березня й обійме овочеві салати, креми і соки.

Як боротися з шкідниками вазонових рослин
повчить вас книжка

О. Бережницької-Будзової

КВІТИ, ПРИКРАСИ НАШИХ ВІКОН
І БАЛЬКОНІВ

Коштує 1.— зл., з пересилкою 1.20 зл.
Замовляти: „Нова Хата“, Львів,
вул. Ходкевича к. 9.

Українки! Передплачуйте двотижневик

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

що виходить 14 рік під редакцією
Олени Кисілевської.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“ має найкращих співробітниць із усіх частин світу.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“ вчить українське жіноцтво, як має у цих важких часах сповняти своє велике завдання супроти Бога й Батьківщини.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“ є найкращим приятелем і найліпшим дорадником своїх читачок.

Колегія, що редагує „Жіночу Долю“ складається зі знаних фахових літ. сил. Річна передплата 7 зл. Адреса редакції: КОЛОМИЯ, вул. ЗАМКОВА 37.

Під тою самою редакцією виходить вже шестий рік найкращий, популярний двотижневик для сільського жіноцтва

„ЖІНОЧА ВОЛЯ“

Передплата на рік тільки 2 зл. Обидва часописи разом 8.50 зл. річно.

Українська родина не може обійтись безодиноким українським родинним ЧАЄОПИСУ ілюстрованого щиронаціонального тижневика

„НЕДІЛЯ“

Адреса: Львів, Ринок 5,
тел. 293-83.

Місячна передплата
1 золотий.

Оказові числа даром.

РОСКІШНІ ВИШИВАНІ БЛЮЗКИ

попелінові
маркізетові
шовкові

у ціні від 12.— до 24.— зл.

У К Р А М Н И Ц І У. Н. М. Л н В І В, у л. К о с т ю ш к и 1.

Безплатний додаток 1938 р.

I. КУПОН

на „Форму для всіх”

Ч. форми
Предмет
Величина
Імя і назвище передплатниці:
Точна адреса

МАТЕРІАЛИ ДО ВИШИВАННЯ ЦЕРКОВНИХ РИЗІВ
на складі в крамниці

„УКР. НАР. МИСТЕЦТВО”, ЛЬВІВ, КОСТЮШКИ 1.

- Ч. 1. Канвовe полотно „Панама” шир. на 160 см.,
краєве, в красках білій, кремовій і пі-
сковій ціна зл. 8.—
Ч. 2. Канвовe полотно „Ліон” шир. на 160 см.,
краєве, в красках білій, кремовій і пі-
сковій ціна зл. 8.50
Ч. 3. Канвовe полотно „Панама” шир. 160 см.,
заграничне, в красках білій, кремовій
і пісковій ціна зл. 9.—
Ч. 4. Канвовe полотно „Массо”, півшовкове,
краска кремова, шир. 160 см. ціна зл. 10.50
Ч. 5. Канвовe полотно шовкове шир. 160 см.,
краска біла і кремова ціна зл. 12.—
Ч. 6. Льняне полотно на обриси церковні, шир.
150 см., ціна зл. 4.70, 5.60, 6.50, 9.75 за м.
Ч. 7. Льняне полотно на хоругви шир. 150 см.,
ціна зл. 9.75
Ч. 8. Чисто льняна веба на стихарі, загранична,
шир. 180 см., ціна зл. 13.50